

Uitvoeringsplan Speelruimte

Voorwoord

Voor u ligt het rapport dat ingaat op de speelvoorzieningen in Gemeert-Bakel. Dit rapport vormt een handvat voor de concrete uitvoering van het speelbeleid in Gemeert-Bakel.

Het doel van dit rapport is om een handvat te bieden om het speelbeleid voor de periode 2012-2022 uit te voeren. Bij het uitvoeren van het speelbeleid spelen burgers een belangrijke rol. Dit rapport gaat in op de wijze hoe burgers worden betrokken en welke rollen burgers en de gemeente op zich kunnen nemen in het speelbeleid.

Gemeert-Bakel, januari 2012

Samenvatting

Op 15 september 2011 is de kadernota speelruimte 2012-2022 vastgesteld door de raad van Gemert-Bakel. Dit rapport geeft weer hoe deze kadernota wordt uitgevoerd. Vanuit deze kadernota zijn drie belangrijke kaders naar voren gekomen.

Kaders

- Een structurele vermindering van het budget met 45.000 euro per jaar (sinds 2012).
- Handhaving van de actieradius van 400 meter tussen woning en formele speelplek die goed en veilig is af te leggen.
- Handhaving van drie toestellen per speelplek.

Uit de analyse van het huidige speelruimteniveau in Gemert Bakel blijkt dat er 78 speelplekken zijn met in totaal 387 toestellen. Gemiddeld zijn er 4.9 toestellen per speelplek aanwezig. Kijkend naar de kaarten van speelruimte blijkt dat de actieradius van 400 m elkaar regelmatig overlappen. De kaders worden dus ruimschoots gehaald.

Verdeelsleutel

Gezien de vermindering van het budget die gesteld is in de kadernota zal het speelkapitaal geleidelijk aan afnemen met ongeveer 60%. Er is namelijk geen geld om alle toestellen 1-op-1 te vervangen. Daarom is gekozen voor de volgende verdeelsleutel om de kwaliteitsvermindering van de speelruimte zoveel mogelijk te verspreiden over de dorpskernen:

Een vermindering van het speelkapitaal met 60% in de komende tien jaar, evenredig verspreid over de verschillende dorpskernen.

Om de kwaliteit van de speelruimte toch zoveel mogelijk in stand te houden is initiatief en betrokkenheid vanuit bewoners onontbeerlijk. Zonder initiatieven en deze betrokkenheid zal de kwaliteit van de speelruimte in Gemert-Bakel verslechteren. Om bewoners zullen zoveel mogelijk worden betrokken via het bestaande dorp- en wijkoverleg.

Deze rolverschuiving is de laatste maanden van 2011 voorgelegd aan bewoners tijdens dorps- en wijkoverleg. In het algemeen reageren bewoners positief op deze nieuwe rolverdeling. Gedurende deze avonden zijn diverse ideeën getoond om de kwaliteit van de speelruimte zoveel mogelijk in stand te houden.

Aanbevelingen

In dit rapport zijn enkele aanbevelingen gegeven om het nieuwe budget te realiseren en tegelijkertijd de kwaliteit van de speelruimte zoveel mogelijk te handhaven:

1. Voorgesteld wordt om de vermindering van het budget te realiseren door een evenredig verspreide vermindering van het speelkapitaal van 60% over de verschillende dorpskernen.

2. Laat bewoners zelf de keus maken voor vervangen of verwijdering van toestellen aan de hand van dorp- en wijkbudgetten voor speelvoorzieningen voor de komende 10 jaar.

3. Laat bewoners gezamenlijk via de dorpsraden of een overleg met de wijk besluiten nemen over de speelruimte in hun kern en laat een gezamenlijk gedragen initiatief komen vanuit het overleg met de wijk en het dorp naar de gemeente.

4. Bij geen initiatief en reactie vanuit bewoners zal de gemeente zelf de keus maken om toestellen te vervangen of te verwijderen aan de hand van het beschikbare budget. Inwoners zullen alleen worden geïnformeerd.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3	Nieuwe speelruimte	17
Inhoudsopgave	4	Meegaan met ontwikkelingen	17
Inleiding	5	Natuurlijk spelen	17
Visie op spelen	6	Voorzieningenniveau	17
Hoofdstuk1: Waar mogen en kunnen kinderen spelen?	7	Sociale veiligheid	17
Hoeveelheid speelruimte	7	Leveranciers en aanbestedingsbeleid	18
Veiligheid / regelgeving	8	Hoofdstuk 6: Leefbaarheidagenda en spelen	19
Hoofdstuk 2: Ontwikkelingen	10	Argumenten om te kiezen voor participatie bij spelen.....	19
Natuurlijk spelen	10	Keuze van participatieniveau.....	20
De verantwoordelijke burger en de veranderende rol van de overheid.....	10	Proces participatieproject enkelvoudige vervanging / verwijdering.....	20
Bezuinigingen	10	Proces participatieproject grootschalige vervanging / herinrichting speelplekken en verplaatsing toestellen.....	21
Overgewicht	10	Interactie	21
Hoofdstuk 3: Huidig niveau speelruimte	11	(Brede) scholen en Multifunctionele accommodaties.....	21
Huidig aanbod	11	Speeluinverenigingen	22
Hoofdstuk 4: Reëel gewenst niveau	12	Speelweide	22
Opgave wat betreft speelbeleid	12	Spelregels burgerparticipatie.....	22
Opgave komende 10 jaar.....	12	Bereidheid voor participatie vanuit dorpen en wijken.....	23
Geplande kosten vervanging per dorp in 10 jaar.....	12	Communicatie / contactpersonen	23
Betrekken van bewoners	13	Hoofdstuk 7: Beheer en onderhoud	25
Hoofdstuk 5: Beleidsregels	14	Logboek	25
Stedenbouwkundige richtlijnen	14	Inspecties.....	25
Ambitieniveaus.....	14	Onderhoud + reparaties	25
Inrichting.....	14	Renovatie / herindelingsplekken.....	26
Beheer en onderhoud	15	Levensduur.....	26
Financiën.....	16	Kwaliteit voorziening	26
Sponsoring.....	17	Hoofdstuk 8: Conclusie	27
		Hoofdstuk 9: Aanbevelingen	28
		Bronvermelding	29
		Bijlage	30

Inleiding

In het Integraal Jeugdbeleid 2011-2014 van Gemert-Bakel staat talent ontwikkelen en plezier hebben centraal. In het kader van deze begrippen hebben speeltoestellen een rol te vervullen. Binnen de gemeente Gemert-Bakel is een groot en divers aanbod van speelruimte en –voorzieningen. Op dit moment zijn er 78 ingerichte speellocaties met in totaal 387 speelobjecten, verspreid over de 7 dorpskernen. Dit betekent dat er een speelplek is per 66 kinderen van 0-14 jaar. Het onderhoud en het beheer van deze toestellen gebeurt door de gemeente. Naast deze toestellen zijn er 3 speeltuinverenigingen aanwezig en zijn er speelvoorzieningen bij scholen. Deze zijn al dan niet openbaar.

Op dit moment is er structureel 45.000 euro per jaar minder budget beschikbaar voor speelvoorzieningen. In de kadernota speelruimte 2012-2022 zijn de kaders rondom de speelruimte opnieuw vastgesteld. In deze kadernota wordt gesteld dat er drie ontwikkelingen plaatsvinden waardoor het beleid is herzien via de kadernota. De eerste ontwikkeling is dat er een kantelinggedachte plaats vindt vanuit de WMO. Vanuit prestatieveld 1 moet de leefbaarheid en sociale samenhang worden bevorderd. Hierbij wordt gestreefd naar meer zelfredzame dorpen en wijken. Voor de gemeente betekent dit een overstap van aanbod- naar vraaggericht werken. De burger neemt en krijgt zelf meer verantwoordelijkheid. De overheid krijgt een meer faciliterende rol. Daarnaast is er een wens tot meer natuurlijk spelen. Dit alles is te bewerkstelligen door op een andere, creatievere manier met het beschikbare budget om te gaan. Ten slotte wordt gesteld dat er niet voldoende geld beschikbaar is om de huidige speelvoorzieningen in stand te houden.

Nu de kadernota is vastgesteld moeten nog enkele vragen worden beantwoord. Hoe kan het verlaagde budget worden gerealiseerd? Wat is het reëel gewenste niveau aan speelvoorzieningen in de gemeente Gemert-Bakel, wanneer wordt er gekozen voor reparatie, vervangen of verwijdering van speeltoestellen en speelplekken? Op welke manier wordt dit proces vorm gegeven? Dit rapport zal een antwoord geven op deze vragen.

Visie op spelen

Zoals benoemd in het Integraal Jeugdbeleid 2011-2014 speelt speelruimte in op 'Talent ontwikkelen en plezier hebben'. Laagdrempelige voorzieningen, zoals vrij toegankelijke speelruimte en –voorzieningen, geeft jeugd een veilige ruimte om samen te komen met vriendjes en vriendinnetjes en er plezier te hebben. Het wordt een ontmoetingsplek voor jeugd binnen de wijk. Het draagt op deze manier bij aan het ontwikkelen van sociale vaardigheden voor kinderen en sociale cohesie in de buurt.

Naast het ontwikkelen van talent en plezier hebben kan spelen bijdragen aan het terug dringen van overgewicht bij kinderen. Binnen het 4-Jarenbeleidsplan WMO/lokaal gezondheidsbeleid 2008-2011 Gemeert-Bakel is overgewicht een aandachtsgebied. Wanneer kinderen buitenspelen bewegen ze, wat bijdraagt aan een gezond lichaamsgewicht. Het ligt dan ook in lijn met de in het integraal jeugdbeleid benoemde doelstelling om overgewicht bij jeugd met 1,5% te verminderen.

Uit het rapport 'Op weg naar een gezonder Gemeert-Bakel (2011) van de GGD Zuidoost Brabant komt de volgende kernboodschap naar voren: "Ruim tweederde van de kinderen beweegt onvoldoende en vergroot hiermee de kans op overgewicht. Verbind de initiatieven die een gezonde leefstijl bevorderen, met als accent veilig sporten en bewegen in de buurt". Uit de GGD jeugdmonitor blijkt dat 11% van de 2- tot en met 11- jarigen en 9% van de 12- tot en met 18- jarigen is te dik (op basis van zelfgerapporteerde waarden voor lengte en gewicht) volgens de GGD (Op weg naar een gezonder Gemeert-Bakel 2011). Dit komt overeen met de gemiddelden in Zuidoost Brabant (GGD, Op weg naar een gezonder Zuidoost Brabant). Daarnaast concludeert de GGD in dit rapport dat van de 12- tot en met 18-jarigen in Gemeert-Bakel maar liefst 79% niet voldoet aan de beweegnorm voor hun leeftijd. Ook de meerderheid van de kinderen van 4 tot en met 11 jaar sport minder dan twee keer per week buiten school (64%).

Het belang van voldoende speelruimte voor jeugd wordt dus erkend. Ook ziet de gemeente voor de aanleg en het onderhoud ook een belangrijke rol weggelegd voor de ouders en jeugd zelf.

Door hier samen in op te trekken wordt het gemeentelijke beleid namelijk beter afgestemd op de behoeften en wensen vanuit een wijk of dorp. Wijken dorpen leveren input om op de juiste plekken de juiste speelvoorzieningen in te richten, door middel van een samenwerking tussen bewoners, de gemeente, en ook scholen.

De gemeente ziet ook een rol voor ouders omdat het terugdringen van overgewicht bij kinderen primair een verantwoordelijkheid is van de ouders (Integraal Jeugdbeleid 2011-2014). Ruimte voor kinderen om te spelen draagt hier aan bij door buiten (actief) te spelen.

Hoofdstuk1: Waar mogen en kunnen kinderen spelen?

Er zijn veel verschillende plekken waar kinderen kunnen spelen. Naast de speelruimte die ingericht is met speeltoestellen, spelen kinderen ook vaak in de openbare ruimte die niet officieel ingericht is als speelruimte. Denk daarbij aan een stoep, grasveldje, pleintje of straat. Per leeftijd zijn er vaak verschillende plekken waar kinderen gaan spelen. De allerkleinste kinderen spelen vaak thuis in de tuin onder toezicht oog van de ouders. De iets oudere kinderen gaan meer in de openbare ruimte spelen onder toezicht oog van de ouders. Wanneer kinderen weer wat ouder zijn spelen kinderen zonder direct toezicht van ouders in de openbare ruimte.

Deze notitie zal vooral ingaan op de speelvoorzieningen. De openbare ruimte die speciaal is ingericht om te spelen. Er zijn twee voorwaarden waar aan moet worden voldaan om een volwaardige speelruimte te creëren. Bereikbaarheid en veiligheid.

De speelruimte moet bereikbaar zijn voor de gewenste doelgroep. De bereikbaarheid van speelruimte wordt bepaald door twee onderdelen: de afstand tot de woning en de barrières voor kinderen (bijvoorbeeld drukke wegen). Het is dus belangrijk dat er samenhang komt tussen de omgeving en de speelruimte. Wanneer speelterreinen op een logische plek liggen vergroot dit de gebruikswaarde van de leefomgeving.

Hoeveelheid speelruimte

Er is geen wetgeving vastgesteld met betrekking tot de hoeveelheid spelen die de gemeente beschikbaar moet stellen. Dit houdt in dat de gemeente wettelijk vrij is om wel of geen speelruimte aan te leggen. Wel zijn er landelijke richtlijnen bekend die eventueel kunnen worden gebruikt bij het opstellen van beleid.

In de kadernota zijn de volgende kaders gesteld voor de hoeveelheid speelruimte die beschikbaar moet zijn in de gemeente Gemert-Bakel.

“Voor het bepalen van de hoeveelheid formele speelruimte die wordt geboden, wordt bekeken of er speelruimte voor kinderen vanuit de eigen

woning bereikbaar is. Hiermee wordt niet de hoeveelheid m² als maatstaf gekozen, maar of het kind er gemakkelijk en veilig kan komen. Hierbij is een indeling per leeftijdscategorie gemaakt:

- Van 0 t/m 5 jaar: voor deze leeftijdscategorie wordt geen specifieke speelruimte ingericht. Zij spelen (vaker) in/rond huis, en bezoeken speeltuinen onder begeleiding van ouders. Daarom wordt voor hen geen rekening gehouden met de af te leggen afstand tussen huis en speelruimte.
- Van 6 t/m 11 jaar: een afstand van 400 meter tussen huis en woning die goed en veilig is af te leggen, is acceptabel voor deze leeftijd. Deze norm geldt voor het binnengebied van Gemert-Bakel.
- Van 11 t/m 18 jaar: deze leeftijdsgroep is mobieler dan de jongere jeugd en hoeft daarmee geen speelvoorziening in de directe omgeving te hebben. Wel wordt ervoor gezorgd dat deze in de eigen sociale omgeving / buurt voldoende aanwezig is. Dat wil zeggen per kern minimaal één.

Tot de beschikbare formele speelruimte wordt gerekend alle ingerichte speelruimte die openbaar toegankelijk is. Naast de speelruimte ingericht door de gemeente in de openbare ruimte, kunnen ook multifunctionele accommodaties (Mfa's), scholen en speeltuinverenigingen worden betrokken. De gemeente heeft als wens om alle beschikbare speelruimte zoveel mogelijk openbaar en vrij toegankelijk te maken voor kinderen. Op dit moment is dit bij zowel scholen als speeltuinverenigingen nog niet het geval” (Kadernota speelruimte 2012-2022).

Informele speelruimte

“De gemeente Gemert-Bakel heeft voor de hoeveelheid informele speelruimte geen normen. Wel is het belangrijk hier voldoende aandacht aan te schenken. Om die reden wordt er in de planvormingfase voor nieuwe wijken bekeken hoe de openbare ruimte zo ingericht wordt, dat er voldoende aantrekkelijke en veilige ruimte is voor kinderen om te spelen. Hierbij wordt rekening gehouden met:

- aanleg van hagen
- creëren van verkeersluwe wijken/straten (zoals met woonerven en hofjes)” (Kadernota speelruimte 2012-2022).

Veiligheid / regelgeving

Een ander belangrijk onderdeel in de speelruimte is de veiligheid. Er zijn verschillende wettelijke kaders waarmee rekening gehouden moet worden:

- Attractiebesluit van de wet gevaarlijke werktuigen
- Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS)
- Burgerlijk wetboek
- Wet op Primair Onderwijs (WPO)

Verkeersveiligheid

Het verkeer kan een grote barrière vormen voor kinderen om naar de speelruimte te kunnen gaan. Als een zeer drukke straat moet worden overgestoken om naar de speelruimte te gaan, dan kan dit als een echte belemmering worden ervaren. Daarom is het van belang dat het speelterrein voldoende herkenbaar moet zijn. Er mag geen onduidelijkheid bestaan over waar de speelruimte eindigt en waar het verkeer begint. Het is van belang dat een speelterrein voldoende herkenbaar is voor verkeerdeelnemers en dat er snelheidsremmende maatregelen worden genomen.

Sociale veiligheid

Naast verkeersveiligheid speelt sociale veiligheid een belangrijke rol bij speelruimte. Kinderen en ouders moeten zich veilig en prettig voelen in een speelruimte. De ruimte moet intimiteit en vriendelijkheid uitstralen. Tevens moet het terrein zo open mogelijk zijn om de sociale controle te vergroten. Wanneer bijna geen enkel informeel toezicht mogelijk is, wordt de ruimte als niet prettig ervaren. Bij bedreigende situaties is het erg handig dat er passanten zijn die een helpende hand kunnen uitsteken. Bedreiging kan komen vanuit volwassenen, maar komt veel vaker vanuit een groepje kinderen. Het is dus van belang de sociale veiligheid te maximaliseren. Echter is sociale veiligheid vaak subjectief van aard. Het handboek Politiekeurmerk Veilig Wonen geeft een aantal aanbevelingen om de sociale veiligheid bij speelruimte te vergroten.

- 1) Speelvoorzieningen voor jonge kinderen zijn zichtbaar vanuit woningen.
- 2) Voorzieningen voor de wat oudere jeugd liggen wel binnen de invloedssfeer, maar niet persé in het directe zicht van woningen.
- 3) Gebruikers zijn betrokken bij de eventuele herinrichting en het beheer van 'hun' voorzieningen.
- 4) Noodzakelijke schoonmaak en reparaties worden binnen vijf werkdagen na melding uitgevoerd.
- 5) Het openbaar groen behorend bij de speelvoorziening mag niet hoger zijn dan 1,2 meter en de openbare verlichting niet hinderen.
- 6) Er vinden regelmatig controles plaats op vervuiling, vernieling en graffiti. Deze wordt meteen of binnen vijf dagen na controle verwijderd of gerepareerd.
- 7) Speelruimtes voor diverse leeftijdsgroepen zijn van elkaar gescheiden.
- 8) Op plekken voor jonge kinderen zijn zitbanken voor toezichthoudende ouders.
- 9) Voor oudere jeugd is er ruimte voor sportieve activiteiten, zoals voetballen, op een plein of grasveld.
- 10) Speelvoorzieningen zijn bestand tegen vandalisme en goed te beheren.

De Gemeente Gemert-Bakel wil de aanbevelingen uit het handboek zo veel mogelijk overnemen. De gemeente wil bij meldingen van vernieling en vervuiling zo snel mogelijk repareren. Echter is de gemeente afhankelijk van leveranciers. Hierdoor bestaat de mogelijkheid dat reparatie langer duurt dan 5 werkdagen. Daarnaast is de gemeente van mening dat speelvoorzieningen voor jonge kinderen voldoende zichtbaar moet zijn voor jongere kinderen. Echter is het daarbij niet altijd noodzakelijk dat het openbaar groen behorend bij de speelvoorziening korter dan 1,2 meter moet zijn. Dit is ook tegenstrijdig met de nieuwe ontwikkeling op het gebied van natuurlijk spelen.

Technische veiligheid

De gemeente is aansprakelijk bij ongevallen op speelterreinen. Speeltoestellen en speeltoestellen moeten veilig zijn. Ieder jaar komen er ongelukken voor. Meestal zijn de ongelukken niet heel ernstig. Om ernstige verwondingen te voorkomen zijn moeten speeltoestellen voldoen aan de Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen. Hierin staan de regels waaraan producenten, leveranciers en beheerders moeten voldoen om ervoor te zorgen dat de technische veiligheid van voldoende niveau is. De

gemeente is vaak de beheerder van speeltoestellen. Naast dat zij zich aan regels en normen moeten houden, is het van groot belang dat er ook een logboek bij wordt gehouden van beheeractiviteiten. Op deze manier kan achteraf worden bewezen dat de gemeente alles heeft gedaan om zich aan de regels te houden. Echter wordt er momenteel bij de gemeente Gemert-Bakel geen logboek bij gehouden. Wellicht heeft dit nu geen gevolgen gehad, maar wanneer er echt ernstige ongelukken gebeuren met rechtszaken als gevolg dan is een logboek een noodzakelijk bewijslast. Geadviseerd wordt dit logboek in het vervolg wel bij te houden.

Hoofdstuk 2: Ontwikkelingen

Er spelen diverse ontwikkelingen op het speelbeleid.

Natuurlijk spelen

Er wordt steeds meer ingezet op natuurlijk spelen. Ook de Gemeente Gemert-Bakel zet hier steeds meer op in. Natuurlijk spelen kan ook wel aangeduid worden als avontuurlijk spelen. Het terrein is als het ware het speeltoestel. Mits het goed is aangelegd, biedt deze vorm van spelen vele uitdagingen. Wel moet de veiligheid gegarandeerd worden. Er zijn dan wel geen normen maar bij de inrichting moet wel uit gegaan worden van het gezond verstand van beheerder, ontwerper en het spelend kind.

De verantwoordelijke burger en de veranderende rol van de overheid

Door een heroriëntatie van de overheid op haar taken, wordt er steeds meer verantwoordelijkheid bij de burger zelf gelegd. De beleving is dat burgers steeds meer de verantwoordelijkheid zal moeten gaan nemen voor zijn kwaliteit van leven en van de leefomgeving. De rol van de overheid wordt in deze zin meer faciliterend terwijl de burger meer de rol van initiatiefnemer op zich moet gaan nemen. Verderop in dit rapport zal verder worden ingegaan op de wijze hoe met burgerparticipatie en initiatieven van de burger moet worden omgegaan.

Bezuinigingen

Door de bezuinigingsopgave binnen de overheid worden alle uitgaven van de gemeente onderzocht. Ook het speelbeleid onttrekt zich hier niet aan. Door bezuinigingen door te voeren op de kosten voor inrichting van speelterreinen kan een bezuiniging gerealiseerd worden, doordat het te investeren bedrag en de kapitaallasten daarmee afnemen. Tevens wordt er op deze manier bespaard op de kosten voor onderhoud en inspectie.

Overgewicht

In Nederland en ook in Gemert-Bakel komt steeds meer overgewicht en obesitas voor onder kinderen en volwassenen. Door speelruimte te plaatsen in de openbare ruimte worden kinderen geprikkeld om buiten te gaan spelen. Volgens TNO is er direct bewijs dat buitenspelen in belangrijke mate bijdraagt aan lichamelijke activiteit van kinderen, en indirect bewijs dat buitenspelen preventief werkt voor overgewicht en chronische aandoeningen.

Hoofdstuk 3: Huidig niveau speelruimte

Huidig aanbod¹

- 5160 gebruikers van 0-14;
- Aantal kinderen per formele speelplek is 66 kinderen;
- Aantal kinderen per 78 speelplekken + 3 speeltuinen + 13 basisschoolpleinen = 54 kinderen;
- Gemiddeld aantal toestellen per speelplek = 4.9 speeltoestel.

De kadernota heeft gesteld dat er een afstand moet zijn van 400 meter tussen formele speelplek en woning die goed en veilig is af te leggen met minimaal 3 speeltoestellen in het binnengebied van de gemeente Gemert-Bakel. De verschillende kaarten van speelvoorzieningen laten zien dat de gemeente Gemert-Bakel aan deze eis ruimschoots voldoet. De cirkels op de kaart overlappen elkaar zelfs op bepaalde momenten. Op dit moment zijn er 78 speelplekken met in totaal 387 speeltoestellen.

Naast de actieradius kan ook gekeken worden naar het aantal gebruikers. Onder gebruikers vallen alle kinderen van 0-14 jaar in de gemeente Gemert-Bakel. Uit ervaring blijkt dat zodra kinderen naar de middelbare school gaan, zij vrijwel geen gebruik meer maken van de speeltoestellen in de gemeente. In totaal zijn er 5160 kinderen (CBS) van 0-14 jaar in de gemeente Gemert-Bakel. Dit houdt in dat nu per 66 kinderen er gemiddeld 1 speelplek is. Wel zijn sommige speelplekken zeer uitgebreid ingericht met meer dan 3 toestellen. In de gemeente Gemert-Bakel zijn er per speelplek op dit moment gemiddeld 4.9 speeltoestellen aanwezig.

Naast de formele speelplekken zijn er ook nog 3 speeltuinverenigingen die wel dan niet openbaar zijn en hebben zowel scholen als multifunctionele accommodaties vaak ook nog speelplekken. Deze speelvoorzieningen vallen niet onder de 78 speelplekken die er momenteel zijn. Voor twee van de drie speeltuinen moet entreegeld worden betaald. Wanneer de speeltuinen en de speelplekken op scholen openbaar worden gemaakt, worden de gemiddelde percentages van het openbare speelaanbod hoger. Zo zijn er in de gemeente

Gemert-Bakel 13 basisscholen. Wanneer de schoolpleinen van deze scholen openbaar worden gemaakt en de speeltuinen worden meegeteld, dan komt het aantal speelplekken op 94. Dat zou inhouden dat er 54 kinderen zijn voor 1 speelplek. Wanneer de gemeente ervoor kiest de norm te stellen op het gemiddeld aantal kinderen dat gebruik maakt van een speelplek, dan kan dit verlaagde gemiddelde consequenties krijgen voor de bestaande gemeentelijke speelplekken in gemeentelijk beheer.

Uit de huidige gegevens blijkt dat het speelaanbod groter is dan de kaders uit de kadernota. Wanneer alle speelmogelijkheden als schoolpleinen en speeltuinen openbaar worden benut en meegeteld, dan blijkt dat het niveau van speelvoorzieningen in de gemeente Gemert-Bakel van een erg hoog niveau is. Hierbij is de informele speelruimte nog niet meegerekend.

Op zichzelf is een ruim aanbod van speelvoorzieningen in de gemeente Gemert-Bakel iets om trots op te zijn. Allerlei onderzoeken geven aan dat een groot aanbod van speelvoorzieningen goed is voor de ontwikkeling van het kind en het tegen gaan van obesitas onder kinderen. Uit een quickscan van de GGD blijkt dat er in Nederland (nog) geen onderzoek is gedaan naar het effect van (inrichten van) speelplekken op overgewicht. Op basis van een literatuurstudie van wetenschappelijke studies is er volgens TNO direct bewijs dat buitenspelen in belangrijke mate bijdraagt aan lichamelijke activiteit van kinderen, en indirect bewijs dat buitenspelen preventief werkt voor overgewicht en chronische aandoeningen. De volledige quickscan kunt u terug vinden in de bijlage.

Speelvoorzieningen verhogen het woongenot van kinderen en volwassenen en geeft het een meerwaarde aan de woningen binnen de gemeente. Echter dient de gemeente Gemert-Bakel gezien de huidige economische recessie te bezuinigen. Vele jaren zijn er door wijkuitbreidingen speelplekken en – toestellen bijgekomen, terwijl er geen geld extra is gereserveerd voor onderhoud en vervanging. Hierdoor ontstaan tekorten op het budget voor speelruimte. Dit heeft als gevolg dat er creatiever moet worden gewerkt om het huidige aanbod van speelvoorzieningen te handhaven.

¹ Bijlage 2: kaarten speelruimten binnen gemeenten

Hoofdstuk 4: Reëel gewenst niveau

Opgave wat betreft speelbeleid:

- Vermindering van het speelkapitaal met €484.686 in 10 jaar, evenredig verspreid over de verschillende dorpskernen;
- Een afstand van maximaal 400 meter tussen huis en woning die goed en veilig is af te leggen;
- Minimaal 3 toestellen per speelplek;
- Verantwoordelijkheden en keuzes worden voorgelegd aan burger.

Opgave komende 10 jaar:

Budget per jaar	€20.000
Budget per 10 jaar	€200.000
Stand Reservering 31-12-2012	€115.314
Totaal budget 10 jaar	€315.314
Geplande kosten vervanging 10 jaar bij 1-op1 vervangen	€800.000
Negatief verschil	€484.686
Jaarlijks terugkerende kosten onderhoud	€12.800
Kosten onderhoud 10 jaar	€128.000
Totaal budget voor kosten onderhoud 10 jaar	€107.890
Opgave: vermindering van het speelkapitaal in gemeentelijk beheer met €458.536 in 10 jaar.	
Procentueel 60% vermindering van speelkapitaal	

Geplande kosten vervanging per dorp in 10 jaar

Dorp	Geplande kosten vervanging per dorp* (2012-2022)	60% wordt niet 1-op-1 vervangen	40% beschikbaar voor vervanging
Bakel	€180.630	€109.736	€70.893
Elsendorp	€24.742	€15.031	€9.710
Gemert	€416.048	€252.757	€163.290
Handel	€14.873	€9.035	€5.837
Milheeze	€81.315	€49.400	€31.914
De Mortel	€54.766	€33.271	€21.494
De Rips	€25.437	€15.453	€9.983

* Inspectieprogramma speelvoorzieningen 2011

In hoofdstuk 1 is geconcludeerd dat gezien de bezuinigingen het huidige speelaanbod niet gehandhaafd kan worden. Wanneer gekeken wordt naar de kaart met speelvoorzieningen dan blijkt dat de actieradiussen van 400 meter van diverse speelplekken over elkaar vallen. Tevens blijkt dat gemiddeld genomen er 4.9 speeltoestellen per speelplek aanwezig zijn, terwijl in de kadernota is vastgesteld dat er minimaal drie toestellen moeten staan. Kortom de kaders worden behaald maar ook overschreden. Normaal gesproken is dit alleen maar positief, gezien de belangrijke maatschappelijke bijdragen die de speeltoestellen leveren. Echter laat het nieuwe vastgestelde budget dit aanbod van voorzieningen in deze mate niet meer toe. Uit het huidige niveau van speelvoorzieningen blijkt dat er nog ruimte is om het speelvoorzieningenniveau te verlagen en toch de vastgestelde kaders te handhaven.

In totaal staat er voor de periode 2012-2022 €800.000 aan vervangingen gepland. Er is echter maar €315.314 beschikbaar. Er is dus sprake van een negatief verschil van 60% oftewel €484.686. Om de kosten zoveel mogelijk te spreiden over de gemeente zou het speelkapitaal bij afschrijving in ieder dorp verminderd moeten worden met 60%. Op deze wijze wordt in iedere kern een bepaalde mate van speelniveau behouden, zodat formele speelplekken voor alle kinderen bereikbaar blijft, ook wanneer kinderen verblijven bij opa's en oma's. Tevens blijven de kernen op deze wijze aantrekkelijk voor jonge

gezinnen om te wonen. In bovenstaande tabel staat voor hoeveel speelkapitaal ieder dorp moet bezuinigen. Voor dit bedrag moeten dus speeltoestellen ten tijde van vervanging worden verwijderd in plaats van worden vervangen.

Betrekken van bewoners

De rolverdeling tussen bewoners en de gemeente gaat verschuiven. Bewoners krijgen een beslis- en initiatiefrol binnen de uitvoering van het speelbeleid. De gemeente heeft een faciliterende en kaderstellende rol. Door samen te denken over de speelvoorzieningen en samen op te trekken in het beheer en onderhoud. Op deze manier krijgt de burger steeds meer waar hij behoefte aan heeft en niet enkel wat hem wordt geboden. Dorpsbewoners kunnen zelf aangeven of en hoe zij het verschil in de kwaliteit van de speelruimte willen verbeteren. Zij maken keuzes waar toestellen worden verwijderd of worden vervangen op basis van eigen argumenten en zoeken naast de bestaande middelen vanuit de gemeente zelf naar mogelijkheden om de verbeteringen te realiseren. De gemeente kan faciliteren in de informatie die nodig is om keuzes te maken. Zo is er een overzicht beschikbaar van de speeltoestellen die aan vervanging toe zijn. Via het dorps- en wijkgericht werken zullen bewoners worden betrokken en de kans krijgen om de keuzes en initiatieven aan te geven. Omdat er nog geen platform gecreëerd is in de wijken van Gemert zullen deze bewoners via een georganiseerd overleg met omwonenden en buurtverenigingen zoveel mogelijk worden betrokken.

Ook (Brede) scholen en Multi Functionele Accommodaties (Mfa) kunnen een rol vervullen in het aanbieden van speelruimte door het openstellen van schoolpleinen buiten schooltijden. In dit kader zijn de bewoners degene die als eerste het initiatief moeten tonen om in gesprek te gaan met de scholen en Mfa's.

Voorbeelden van argumenten

Er zijn verschillende argumenten waarop keuzes kunnen worden gemaakt. Van belang is dat bewoners zelf deze argumenten maken. Hieronder staan twee keuzemogelijkheden waar aan gedacht kan worden.

1. Een actieradius van 400 meter

Uit de kaarten van speeltoestellen blijkt dat veel actieradiussen van 400 meter elkaar overlappen. Dit houdt in dat er speelplekken kunnen worden verwijderd zonder dat de 400 meter grens in gevaar komt. Nog niet afgeschreven speeltoestellen kunnen worden overgeplaatst naar speelplekken die behouden worden, zodat de kwaliteit van deze speelplekken in stand kan worden gehouden. De keuzes in dit verhaal worden gemaakt door bewoners zelf. Wanneer kenbaar wordt gemaakt dat er geen behoefte is om de keuzes te maken, dan zullen de keuzes door de gemeente worden gemaakt.

2. Aantal kinderen per speelplek / toestel

Om te bepalen waar de speelplekken dan moeten worden behouden en waar ze kunnen worden verwijderd, kan worden gekeken naar de gebruikers. Hoeveel kinderen van 0 tot 14 jaar wonen in de actieradius? Op dit moment wordt gemiddeld genomen 1 speelplek gebruikt door 66 kinderen. Uit de cijfers blijkt dat in Gemert 66 kinderen per gemeentelijke speelplek zijn en in Bakel 53 kinderen per gemeentelijke speelplek². Echter worden deze speelvoorzieningen gespreid gebruikt. In sommige wijken wonen meer kinderen dan in andere wijken. Daarom kan worden gekozen om dit aantal gebruikers (kinderen van 0-14 jaar) te verhogen naar 85 kinderen. Dit houdt in dat er minder speelplekken (60 plekken) nodig zijn en dus dat er 18 speelplekken kunnen worden verwijderd. Wel blijft de 400 meter voorwaardengrens bestaan.

Het staat bewoners vrij om alle argumenten in te brengen. Voorgaande argumenten zijn slechts voorbeelden waar aan gedacht kan worden door bewoners. Het initiatief zal liggen bij de verschillende dorpsraden en overlegmomenten met de wijken in Gemert. Ook het initiatief om naar oplossingen te zoeken om het aantal speelplekken en toestellen op hetzelfde aantal te houden ligt bij de dorpen en wijken. De gemeente heeft in dit proces een faciliterende rol en bepaalt de kaders. In het volgende hoofdstuk zal nader worden ingegaan op dit proces.

² Bakel : 850 kinderen (0-14) / 16 speelplekken = 53 kinderen per speelplek; Gemert: 2870 kinderen (0/14) / 43 speelplekken = 66 kinderen per speelplek

Hoofdstuk 5: Beleidsregels

Stedenbouwkundige richtlijnen

“Informele speelruimte

De gemeente Gemert-Bakel heeft voor de hoeveelheid informele speelruimte geen normen. Wel is het belangrijk hier voldoende aandacht aan te schenken. Om die reden wordt er in de planvormingfase voor nieuwe wijken bekeken hoe de openbare ruimte zo ingericht wordt, dat er voldoende aantrekkelijke en veilige ruimte is voor kinderen om te spelen. Hierbij wordt rekening gehouden met:

- Aanleg van hagen
- Creëren van verkeersluwe wijken/straten (zoals met woonerven en hofjes)”

Formele speelruimte

“Voor het bepalen van de hoeveelheid formele speelruimte die wordt geboden, wordt bekeken of er speelruimte voor kinderen vanuit de eigen woning bereikbaar is. Hiermee wordt niet de hoeveelheid m² als maatstaf gekozen, maar of het kind er gemakkelijk en veilig kan komen. In de kadernota speelruimte 2012-2022 is hiervoor een afstand van maximaal 400 meter gesteld. Rekening moet worden gehouden met verkeer- en sociale veiligheid.

Ambitieniveaus

Er zijn drie niveaus van speelvoorzieningen waar naar toe kan worden gestreefd. Het is van belang in deze ambitieniveaus een goede mix te creëren. De drie ambitieniveaus zijn:

- Grotere speelvoorzieningen; dit zijn grotere terreinen en ingevuld voor meerdere leeftijdscategorieën
- Aanvullende speelvoorzieningen; dit zijn kleinere terreinen gericht op een bepaalde leeftijdscategorie
- Informele speelruimten. Deze terreinen zijn niet ingericht met toestellen maar zijn wel bespeelbaar. Te denken valt aan een gazon, bosjes, trottoirs etc.

Inrichting

“De volgende richtlijnen worden gehanteerd bij het inrichten van de formele speelruimte:

1. Speeltoestellen worden zoveel als mogelijk hergebruikt. Als toestellen op een plek minder of niet worden gebruikt, wordt deze verplaatst naar een andere locatie.
2. De speeltuinen die worden ingericht hebben minimaal 3 verschillende speeltoestellen. Een combinatie-toestel welke 3 verschillende speelelementen bevat voldoet hiermee aan het minimum. Met een speelelement wordt hierbij bedoeld bijvoorbeeld een klimrek of glijbaan. Op deze manier wordt voldoende aanleiding gecreëerd om te spelen. De keuze voor bepaalde speeltoestellen wordt (bij voorkeur) gemaakt met of door buurtbewoners. Insteek daarbij is dat er hergebruik plaatsvindt van bestaande toestellen.
3. Bij nieuw te plaatsen speelvoorzieningen worden zoveel mogelijk duurzame toestellen geplaatst. Toestellen zijn duurzamer, wanneer deze van staal of RVS zijn gemaakt. Deze zijn daardoor duurder in aanschaf, maar gaan langer mee en hebben minder onderhoud doordat ze bijvoorbeeld meer vandalisme bestendig zijn. Dit resulteert ook in veiligere speeltoestellen.
4. Er wordt ingezet op natuurlijk spelen binnen de gemeente. Dit zijn speelplekken ingericht met natuurlijke materialen (zand, steen, water en hout). Denk hierbij aan boomstammen, zwerfkeien, heuvels en bomen/struiken om mee te spelen. Op deze manier krijgen kinderen al op jonge leeftijd respect voor de natuur, en wordt de fantasie geprikkeld om een spel te creëren. Daarnaast heeft een dergelijke speellocatie een groenere uitstraling, ook voor de wijk dus. Tot slot kan de speellocatie op deze manier vaak goedkoper worden ingericht door de gemeente.
5. Er worden geen elektronische speeltoestellen geplaatst. Dat wil zeggen geen nieuwe, maar ook geen vervangingen. Deze zijn intensief in het onderhoud, mede doordat deze relatief vaak onderhevig zijn aan vandalisme. Bijkomend nadeel is dat de gemeente deze zelf niet kan herstellen.
6. Er worden geen dure valondergronden gepland. De ondergrond waarop speeltoestellen worden geplaatst is belangrijk voor de veiligheid van de jeugd die van deze toestellen gebruik maakt. Om

die reden worden de volgende ondergronden gebruikt bij de verschillende valhoogtes:

- a. Tot 60 cm: bestrating of gras
- b. Van 60 cm tot 150 cm: gras
- c. Hoger dan 150 cm: valdempend zand

Het kiezen voor een speeltoestel dat een hogere valhoogte heeft dan 150 cm zal ertoe leiden dat er hiervoor valdempend zand aangelegd moet worden. Dit is relatief gezien duurder in het onderhoud. Om die reden zullen bewuste keuzes gemaakt worden waar wel en waar geen toestellen met een bepaalde valhoogte worden geplaatst.

Wanneer bewoners de keuze maken voor een bepaald toestel dienen zij rekening te houden met deze onderhoudskosten.

Meegewogen moet worden of er al een zandondergrond is aangelegd, of er speelvoorzieningen in de nabijheid zijn met een hogere valhoogte en of de aanwezige toestellen zonder hogere valhoogte interessant genoeg zijn voor de oudere jeugd.

7. Bij de (her)inrichting van speelplekken wordt rekening gehouden met kinderen met een handicap. Kinderen met een beperking vormen een specifieke doelgroep. Velen kunnen zich grotendeels zelfstandig verplaatsen en participeren in het spelen met kinderen zonder handicap. Bij de (her)inrichting van speelplekken dient met deze groep kinderen rekening gehouden te worden. Er zijn speelvoorzieningen die zowel voor kinderen met en zonder handicap bereikbaar en toegankelijk zijn zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de variatie, de uitdaging en het avontuur.

Met betrekking tot de gegeven kaders kan over de Multifunctionele accommodaties het volgende worden opgemerkt:

De gemeente Gemert-Bakel geeft geen specifieke extra richtlijnen voor de inrichting van de speelruimte bij de multifunctionele accommodatie. Wat betreft financiering en inrichting worden richtlijnen aangehouden zoals voor iedere andere speeltuin geldt.

Informeel speelvoorzieningen

‘De wereld is een speeltuin’. Zodra kinderen de voordeur uitstappen begint voor kinderen de speelruimte. Kinderen en jongeren kunnen altijd en overal

spelen. De openbare ruimte wordt dan ook in de speelpatronen van kinderen oppakken. Wat ze gaan spelen, waar en hoe ze spelen hangt af van hun leeftijd, hun individuele voorkeur en de mogelijkheid die de directe omgeving hen biedt. Een zo optimaal mogelijk, ingerichte omgeving biedt zoveel mogelijk informele speelgelegenheid. Denk daarbij aan het gevoel van veiligheid, uitdaging, bereikbaarheid en ontmoeting.

Beheer en onderhoud

Naast dat de gemeente Gemert-Bakel het belangrijk vindt dat de speeltoestellen waarvan de jeugd gebruik maakt veilig zijn, is de gemeente wettelijk ook verplicht deze goed te onderhouden en controleren. Dit doet de gemeente in samenwerking, op de volgende manier.

Onderhoud en reparatie

Om ervoor te zorgen dat de speeltoestellen in goede conditie blijven, en daardoor veilig zijn en langer meegaan, moeten verschillende onderhoud- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd worden. Op het gebied van onderhoud zijn dit bijvoorbeeld egaliseren valdempende zandondergronden, schoonmaken toestellen (algen, mos aanslag, graffiti), vastzetten bouten en schroeven, graskanten bijhouden en het schilderen van de toestellen. Dit zijn werkzaamheden die niet specialistisch van aard zijn. Deze worden waar mogelijk in samenwerking met buurtbewoners opgepakt. Daarnaast kunnen mensen vanuit de Wet werk en bijstand (Wwb) ingezet worden om een bijdrage te leveren.

Reparatiewerkzaamheden blijft de gemeente zelf uitvoeren (eventueel ondersteund door mensen in de Wwb of buurtbewoners). Reparaties en aanpassingen moeten namelijk zo uitgevoerd worden dat het toestel origineel blijft. Alle speeltoestellen hebben namelijk een keurmerk. Als het toestel (teveel) wordt aangepast, is deze goedkeuring niet meer van toepassing. Op deze goedkeuring vindt onafhankelijke controle plaats.

Controle

- Visuele controle: maandelijks worden de speeltoestellen aan een visuele inspectie onderworpen. Over vervangingen en/of aanpassingen wordt gerapporteerd. Deze inspectie en rapportage mogen uitgevoerd worden door buurtbewoners.
- Operationele controle: ieder kwartaal wordt een gedetailleerde inspectie uitgevoerd, en gebreken aan de speeltoestellen vastgesteld en gerepareerd. Deze inspectie wordt uitgevoerd door gekwalificeerde mensen vanuit de gemeente.
- Jaarlijkse (hoofd-) inspectie: een keer per jaar wordt het toestel en de omgeving op alle mogelijk punten gecontroleerd. Deze inspectie wordt uitgevoerd door een onafhankelijk keuringsbureau” (kadernota speelruimte 2012-2022).

Over veiligheidsregels wordt niet in discussie getreden. Wel worden de regels uitgelegd aan de bewoners. De normen zijn namelijk landelijk geldend en worden niet door de gemeente zelf vastgesteld.

Financiën

De huidige reguliere budgetten zullen worden gebruikt om het speelvoorzieningenniveau in stand te houden. Echter is gebleken dat dit budget niet toereikend is om het niveau in stand te houden. In overleg met dorpsraden en bewoners van de wijken zal een selectie gemaakt worden. Wanneer een nieuw speelterrein wordt aangelegd, komen de lasten ten kosten van het project. In een later stadium komen de kosten voor beheer en onderhoud wel ten lasten voor het budget van speelvoorzieningen.

De mogelijkheid bestaat voor burgers om zelf naar andere geldstromen te zoeken. Op deze manier kan het budget voor een bepaalde voorziening worden opgehoogd. Via deze externe geldstromen kan plaatselijk iets extra's worden gerealiseerd.

Subsidies

Gemert-Bakel kent drie speeltuinen die zijn ontstaan uit particulier initiatief. Twee speeltuinen zijn eigendom van speeltuinverenigingen. Families kunnen lid worden van deze speeltuinen en daarmee gratis gebruik maken van de speelgelegenheden. Niet leden kunnen voor een kleine bijdrage de speeltuin

gebruiken. De speeltuinen zijn niet het hele jaar door geopend en ook in de avonden zijn deze speeltuinen gesloten. Deze twee speeltuinen, beide gevestigd in de kern Gemert ('t Zonnehoekje en De Wieken) hebben de afgelopen jaren een subsidiebijdrage ontvangen op basis van de meerjarige subsidieregeling. De subsidie is opgebouwd uit de componenten "organisatiekosten" "huisvestingskosten" en een "vast bedrag per aangesloten familie" Hiervoor moesten de besturen van de twee speeltuinverenigingen jaarlijks verantwoording afleggen in de vorm van het bij de gemeente indienen van het jaarverslag over het voorgaande jaar, een financieel verslag over het voorgaande jaar, een begroting voor het komende jaar een lijst met daarop het ledenbestand d.d. 31 december van het voorgaande jaar.

De derde speeltuin, De Speelweide in Handel is anders dan de twee speeltuinverenigingen in Gemert. De Handelse speeltuin is een stichting, kent geen ledenbestand en is het hele jaar door toegankelijk. Voor het gebruik hoeft geen bijdrage betaald te worden. Wel is een vrijwillige bijdrage mogelijk. In het verleden is besloten om de speeltuin in Handel wel een subsidie toe te kennen. Deze subsidie is niet gebaseerd om de componenten in Gemert omdat er geen sprake is van een ledenbestand. Ook hoeft er geen verantwoording af gelegd te worden. In

In het kader van het nieuwe subsidiebeleid zullen de twee speeltuinverenigingen in Gemert 25% gekort worden op hun jaarlijkse subsidie voor de periode 2012-2014. De verantwoordingsplicht blijft. Het is logisch dat ook de Speelweide in Handel de gevolgen van de bezuinigingen voelt. Daarom is het redelijk om te stellen dat ook die subsidie met 25% verlaagd word. Daarnaast zal per 2012 het bestuur van de Handelse Speeltuin financiële verantwoording af moeten leggen.

Het is mogelijk dat particulieren bij een fonds subsidie aanvragen voor de inrichting van een speelterrein. Vaak zijn hier bepaalde voorwaarden aan verbonden. De gemeente is bereid te ondersteunen bij het opstellen van de aanvraag, mits de voorwaarden niet tegengesteld zijn aan de voorwaarden van de gemeente en de gemeente geen financiële risico's loopt.

Sponsoring

Geldstromen kunnen ook voortkomen uit sponsoring vanuit bedrijven. Sommige bedrijven en organisaties willen een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de leefomgeving van hun personeel, klanten en de samenleving en willen op deze manier hun maatschappelijke betrokkenheid tonen. De bijdrage kan verschillende vormen aannemen. Zo kan het een financiële bijdrage zijn in de aanschafkosten van een toestel. Ook kan het een fysieke bijdrage zijn in verband met onderhoud. Onderhoud dat ingrijpt op de constructie mogen alleen daartoe bevoegde bedrijven uitvoeren. Onderhoud dat niet ingrijpt op de constructie van het toestel, is niet voorbehouden aan bevoegde bedrijven. Op deze vorm van onderhoud zijn dus mogelijkheden voor bedrijven om een bijdrage te leveren.

In ruil voor een bijdrage vanuit een organisatie of bedrijf wordt vaak een stuk naamsbekendheid terug verlangd. Deze naamsbekendheid kan worden ingevuld op diverse manieren. Sponsorborden als invulling van naamsbekendheid bij sponsoring is bespreekbaar met de gemeente.

Nieuwe speelruimte

Bij nieuwbouwprojecten komt het regelmatig voor dat er ook speelvoorzieningen worden aangelegd. Bij grotere nieuwbouwprojecten wordt vaak gewerkt in fasen. Hierdoor is een langere realisatieperiode nodig. Voor de kinderen die al in het begin van de realisatieperiode wonen in het nieuwbouwproject is het van belang dat er voldoende speelruimte beschikbaar is. Hierbij is het niet noodzakelijk dat een terrein al compleet is ingericht. Braakliggende terreinen zijn ook zeer geschikt als tijdelijke speelplaats. Op deze manier kan de definitieve inrichting later volgen.

Meegaan met ontwikkelingen

De speelruimte is onderhevig aan trends. De ene keer is skaten in, de andere keer voetbal. Bij gebleken behoefte zal de gemeente meegaan in deze behoefte. Hierbij wil de gemeente samen gaan werken met partners zoals scholen, multifunctionele accommodaties, maatschappelijke organisaties etc.

Natuurlijk spelen

De gemeente wil meer gaan inzetten op natuurlijk spelen. Natuurlijk spelen geeft een goede aanvulling op het huidige speelaanbod. Bij natuurlijk spelen is het terrein zelf bespeelbaar. Op deze wijze leren kinderen bijvoorbeeld ook om te gaan met de natuur. Aanvullend op natuurlijk spelen worden spelaanleidingen aangebracht als een boomstam. Deze spelaanleidingen moeten in alle redelijkheid veilig zijn. De normen van de Warenwet vallen niet onder deze spelaanleidingen. Ook kan ervoor gekozen worden natuurlijk spelen te combineren met toestellen.

Voorzieningenniveau

Doordat Gemert-Bakel uit 7 kleine en middelgrote dorpen bestaat is het irrealistisch om in ieder dorp een speelvoorzieningenniveau van een gemeente van 30.000 inwoners te hanteren. Wel streeft de gemeente er naar om binnen het budget het speelvoorzieningenniveau zo hoog mogelijk te houden. Samen met de inwoners zal besproken worden welk voorzieningenniveau wenselijk is.

Sociale veiligheid

Informeel toezicht vanuit de omgeving is van belang om voldoende sociale veiligheid te creëren. Wanneer er niet gespeeld wordt helpt dit informeel toezicht om overlast en ongewenst gedrag te voorkomen. Wanneer er wel wordt gespeeld helpt informeel toezicht ervoor dat kinderen niet worden lastig gevallen door groepjes kinderen of volwassenen. Zichtbaarheid en herkenbaarheid van mogelijke daders heeft een preventieve werking op vernielingen en ander onwenselijk en ontoelaatbaar gedrag. De rol van de gemeente is om snel en adequaat te reageren op meldingen van vernieling en graffiti, waardoor daders minder snel tot vergelijkbaar gedrag zullen overgaan.

Leveranciers en aanbestedingsbeleid

Toestellen komen vanuit verschillende leveranciers. Dit heeft als voordeel dat per speelterrein gekozen kan worden voor geschikte toestellen. Burgers krijgen een bepaalde mate van vrijheid in de keuze voor toestellen. Hiervoor is de vrijheid noodzakelijk om diverse leveranciers te benaderen.

Echter is het niet altijd wenselijk om te werken met diverse leveranciers. Bij bijvoorbeeld beschikbare onderdelen voor reparatie is het handig om niet teveel leveranciers te hebben.

Voor de aanbesteding is het handig om bij de aanleg van nieuwe terreinen per terrein zoveel mogelijk toestellen af te nemen van één leverancier.

Voorwaarde die geldt bij de aanbesteding van speeltoestellen is dat leveranciers toestellen leveren met veiligheidscertificaat (van typekeuring), logboek, plaatsingsadvies en een minimum van 10 jaar garantie. Daarnaast moet de garantie bestaan dat onderdelen kunnen worden nageleverd bij reparatie. Wanneer toestellen worden verplaatst kan hier van afgeweken worden uit praktische overwegingen.

Hoofdstuk 6: Leefbaarheidagenda en spelen

Door de kantelinggedachte vanuit WMO zullen de burgers een grotere rol krijgen in het verhogen van de leefbaarheid in hun dorp of wijk. Speelvoorzieningen vormen een onderdeel van de leefbaarheid. In het thema spelen en burgerparticipatie kunnen bewoners zelf met initiatief komen om verbeteringen in het dorp of de wijk te krijgen. Daarnaast wordt de keus van verwijderen of vervangen van speeltoestellen bij de burgers gelegd aan de hand van een beschikbaar budget voor de periode 2012 - 2022.

Bij burgerparticipatie wordt een bepaalde invloed vanuit de burger verwacht en een bepaalde inhoudelijke openheid vanuit de gemeente. Verschillende vormen van participatie zijn terug te vinden in de participatieladder van Partners en Pröpper (2009). Afhankelijk van de mate van betrokkenheid vanuit het dorp of de wijk zal een bepaalde vorm van participatie toepasbaar zijn.

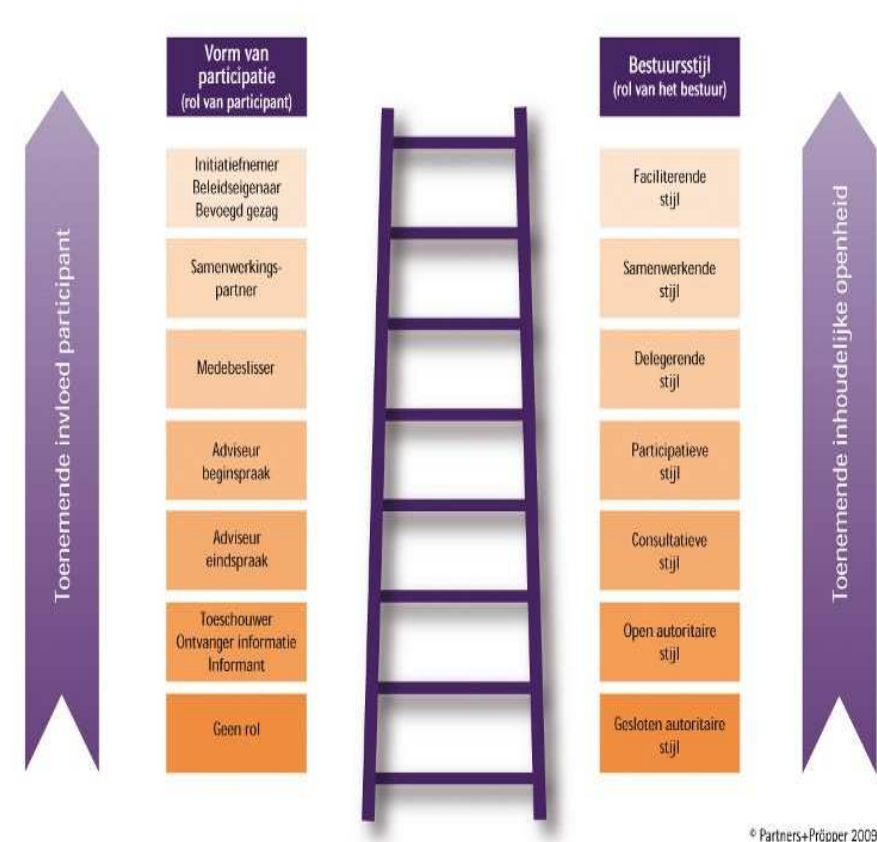
Argumenten om te kiezen voor participatie bij spelen

Er zijn verschillende argumenten te bedenken waarom er gekozen kan worden burgers te betrekken bij speelterreinen:

- Spelen en speelterreinen op de eerste plaats van en voor bewoners zijn; voor jong en oud(er) is spelen van belang om te leren, te ontspannen, te bewegen en te ontmoeten.
- Een speelgelegenheid of speelterrein omwonenden raakt.
- De nieuwe kijk op spelen ('integraal spelen' en 'natuurlijk spelen') niet direct aansluit bij het beeld dat bewoners hebben bij de ideale speelgelegenheid. Bewonersparticipatie kan de animo en het draagvlak hiervoor vergroten.
- Bewonersparticipatie geeft meer inzicht in de beleving en ideeën van de bewoners en het levert wellicht een andere kijk op met verrassende, goede oplossingen.
- Daarnaast kan bewonersparticipatie de betrokkenheid en de eigen verantwoordelijkheid voor speelgelegenheid bij bewoners aanwakkeren/vergroten, medewerking vergroten c.q. tegenwerking

verkleinen en -op de lange termijn- de relatie tussen gemeente en burger verbeteren.

- Zijn er mogelijk voordelen te behalen in financieel opzicht, te denken valt aan onderhoud, beheer, sponsoring.

Keuze van participatieniveau

Voor het speelbeleid wordt, afhankelijk van de bereidheid tot participatie van burgers de keuze gemaakt voor niveau 4 van de participatieladder. De gemeente wil advies van de bewoners om het eindplan te ontwikkelen. De gemeente houdt de eindbeslissing bij zichzelf. De gemeente hanteert een consulterende bestuursstijl. De gemeente houdt hierdoor een regierol waarin zij de kaders schept en besluiten neemt, waar de burgers adviezen kunnen geven.

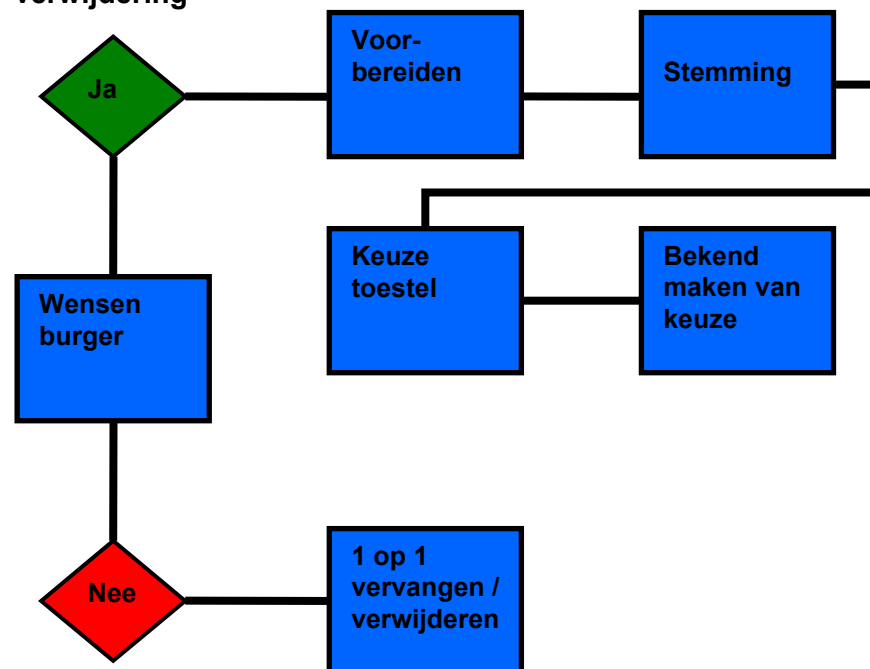
De mate van participatie is afhankelijk per situatie. In sommige situaties is een hogere mate van participatie wenselijk dan in andere situaties.

1. Enkelvoudige vervanging / verwijdering in het kader van beheer en onderhoud; Deze situatie beperkt zich tot adviseur en medebeslisser. Wanneer speeltoestellen moeten worden vervangen of verwijderd kan advies worden gevraagd aan burgers of dit nodig is, wat voor soort toestel er moet worden geplaatst en welke toestellen kunnen worden verwijderd. Bij de keuze voor een nieuw toestel als vervanging is de keuze van kinderen doorslaggevend.
2. Verplaatsing toestellen; Deze situatie ziet de bewoners als medebeslissers en samenwerkingspartners. Zij moeten besluiten of toestellen verplaatst kunnen worden binnen de kern en naar welke locatie te toestellen verplaatst dienen te worden. Daarnaast kunnen zij als samenwerkingspartners een bijdrage leveren in het daadwerkelijk verplaatsen van het toestel.
3. Grootschalige vervanging / (her)inrichting van speelplekken; Deze situatie vraagt van de burger meer een rol van medebeslisser en samenwerkingspartner. Zij moeten actief bijdragen aan een nieuwe inrichting of verwijdering van een speelplek(ken) en zij moeten hun behoefte hierin verwerken. Zowel ouders als kinderen spelen hier een rol.
4. Geen behoefte tot participatie; Hiermee stemt de burger in dat zij de kans voorbij laten gaan om inbreng te geven in de plannen. Participatie wordt niet geforceerd. In dit geval worden burgers enkel geïnformeerd over wijzigingen.

Initiatieven vanuit burgers

Het is mogelijk dat bewoners zelf initiatiefnemer worden voor speelprojecten. Als het initiatief realiseerbaar is, dan kunnen er afspraken worden gemaakt tussen de initiatiefnemer(s) en de gemeente. Gewenst is dat initiatieven eerst worden besproken in een overleg met het dorp of de wijk zodat initiatieven op elkaar afgestemd zijn en er een groot draagvlak is voor deze initiatieven vanuit de wijk. Bewoners worden ook in de gelegenheid gesteld mee te werken aan de realisatie van de speelplekken zolang er geen gevaar bestaat voor de veiligheid. Anders zullen werkzaamheden door een gecertificeerd persoon worden uitgevoerd.

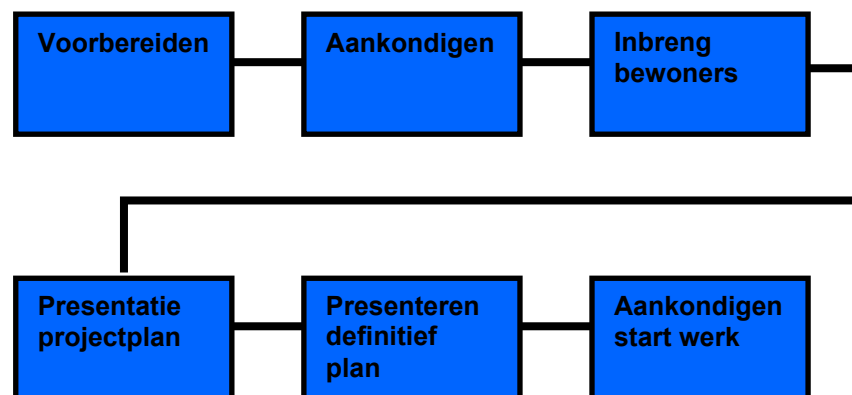
Proces participatieproject enkelvoudige vervanging / verwijdering³

³ Bron: visie op spelen 2010 – 2019 Deventer

Bij participatietraject 1 bestaat er dus de mogelijkheid voor burgers via de dorpsraden en overleggen met de wijk om mee te denken in de keuzes voor het vervangen dan wel verwijderen van speeltoestellen. Wanneer hier de wens voor bestaat dan zal er door de burgers zelf of door de gemeente enkele opties worden weergegeven. Hierna volgt een stemming met de wijk of het dorp waaruit een keuze volgt. Deze keuze wordt dan uiteindelijk uitgevoerd. Mocht de wens voor participatie niet bestaan dan maakt de gemeente een keuze en worden bewoners enkel geïnformeerd.

Proces participatieproject grootschalige vervanging / herinrichting speelplekken en verplaatsing toestellen⁴

Wanneer het over herinrichting of grootschalige vervanging / verwijdering van speelruimte gaat of verplaatsing van toestellen dan zullen bewoners actiever participeren. Na een voorbereiding zal de gemeente aankondigen dat er een herinrichting staat te gebeuren. Vervolgens zullen bewoners zelf een conceptplan maken dat laat zien hoe zij de situatie opgelost willen zien. De gemeente faciliteert dit proces en staat de bewoners bij met kennis over wat mogelijk is. Op dit conceptplan kan nog geschoten worden door burgers zelf. Vervolgens kunnen eventueel nog wijzigingen worden aangebracht waarna

⁴ Bron: visie op spelen 2010 – 2019 Deventer

het plan definitief wordt. De gemeente zal dan de start van het werk aankondigen en de burgerparticipatie waar mogelijk organiseren. Eventueel kunnen, mocht de veiligheid dit toelaten, bewoners bijdragen aan het ombouwen van de herinrichting of het verplaatsen van toestellen.

Geen behoefte aan participatie

Wanneer bewoners aangeven hier geen participatie in te willen verrichten zal de gemeente zelf een plan maken waarbij advies wordt gevraagd aan burgers. Vervolgens zullen bewoners worden geïnformeerd van de geplande werkzaamheden en zal het plan worden uitgevoerd.

Interactie

Interactie is een belangrijk begrip voor de uitvoering van het speelbeleid. De gemeente ziet graag een goede interactie tussen burgers en de gemeente met betrekking tot het vervangen of herinrichten van speelplaats(en). Wanneer de animo daar is, ziet de gemeente graag het initiatief van de burger om zelf tot een ontwerp te komen en bestaat er de mogelijkheid de plannen mee uit te voeren. Bewoners maken dus het plan zelf en de gemeente faciliteert haar kennis met betrekking tot bestemmingsplannen etc. Deze participatie draait er dus om dat burgers zelf aan de slag gaan.

(Brede) scholen en Multifunctionele accommodaties

Er zijn diverse partijen binnen de gemeente die in het bezit zijn van speelruimte en –toestellen. Scholen hebben diverse schoolpleinen met speeltoestellen. Ook multifunctionele accommodaties hebben vaak verschillende speelmogelijkheden. Op dit moment zijn deze plekken niet allemaal openbaar. Wanneer deze plekken, eventueel voor bepaalde tijd naast de huidige openingstijden, toch openbaar worden gemaakt kan dit het verdwijnen van speeltoestellen en speelplekken compenseren. Allereerst wordt gewacht op initiatief vanuit de bewoners om deze twee partijen te betrekken bij het speelruimtebeleid. Wanneer hier geen wens voor bestaat of dit initiatief uitblijft, dan kan de gemeente vanuit haar regierol in het kader van brede schoolontwikkeling bekijken in samenspraak met deze scholen of deze speelplaatsen openbaar kunnen worden gemaakt.

Speeltuinverenigingen

Ten slotte zijn er nog 2 besloten speeltuinen. Via het betalen van een kleine vergoeding of het aanmaken van een lidmaatschap kan toegang worden verkregen tot de speeltuin. Ook met deze twee speeltuinen zijn diverse mogelijkheden te bedenken. Echter bestaat het gevaar dat de verenigingen ophouden te bestaan wanneer zij vrij toegankelijk worden. Dit vermoeden is in de Raadsvergadering van 6 oktober 2011 aan de orde gesteld door de raad en door speeltuin De Wieken bevestigd.

De speeltuinvereniging De Wieken geeft aan dat wanneer de speeltuin openbaar wordt gemaakt, de vereniging na 50 jaar zal ophouden te bestaan, omdat er ook geen leden meer zullen zijn. De toestellen en het gebouw zijn echter wel in eigendom van de vereniging. Ook zal het huidige toezicht verdwijnen waardoor de kans bestaat dat de speeltuin een overlastgevende hangplek wordt. Daarnaast organiseert de vereniging 1 keer per maand activiteiten voor de kinderen. Dit zal ook verdwijnen met het openbaar maken van de speeltuin.

De speeltuinen zijn een verrijking van het speelaanbod in Gemert-Bakel. De speeltuinen zijn al een voorbeeld hoe burgers betrokken zijn in de dorpskern. Om zowel de verenigingen als de speeltuinen in stand te houden worden beide speeltuinen buiten de discussie gehouden in dit beleidstuk. Beheer, onderhoud en exploitatie van de speeltuinen blijft liggen bij de verenigingen zelf.

Speelweide

De speelweide Handel is een ander voorbeeld van burgerparticipatie. Door bewoners zelf is deze speeltuin opgericht. De speelweide maakt geen gebruik van een ledenbestand en de speelweide is daardoor openbaar toegankelijk. Voor de kosten van de speeltuin krijgt het bestuur van de speelweide een jaarlijkse subsidie. Daarnaast zoeken zij zelf naar andere geldstromen om aanpassingen te verrichten. De gemeente verzorgt met gecertificeerde toezichthouders de inspectie van de toestellen.

Spelregels burgerparticipatie

De gemeente ziet graag meer betrokkenheid vanuit burgers. Doordat de gemeente beperkt is in haar middelen is die betrokkenheid nodig om het basisniveau van de speelvoorzieningen te kunnen handhaven en tevens nog iets extra's te kunnen doen. Zonder deze betrokkenheid zal het voorzieningenniveau van de speelruimte achteruit gaan, doordat er onvoldoende budget beschikbaar is. De betrokkenheid van burgers is dus nodig. Echter zijn er wel enkele spelregels nodig om alles in goede banen te leiden.

- Beheer en onderhoud zijn en blijven in handen van de gemeente. De gemeente is immers wettelijk aansprakelijk voor de veiligheid van openbare speeltoestellen. Soms zijn er op of rond het speelterrein aanvullende werkzaamheden nodig. Voor deze werkzaamheden kunnen afspraken worden gemaakt met burgers of buurtverenigingen.
- Toestellen worden alleen in overleg met de gemeente geplaatst.
- Toestellen hebben een typekeuring zoals bedoeld in het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen.
- De leverancier geeft ten minste 10 jaar garantie op het toestel.
- Er komen geen beperkingen aan het terrein of de toestellen ten aanzien van de openheid of de toegankelijkheid.
- Bewoners die zich betrokken voelen bij een speelterrein kunnen gezamenlijk uit eigen middelen budget beschikbaar stellen of derden overreden een bijdrage ter beschikking te stellen voor aanvulling of vervanging van het speelaanbod. Het is mogelijk dat bewoners hiervoor ook bij de gemeente zal aankloppen. Via een bijdrage vanuit de gemeente kan het burgerinitiatief worden gestimuleerd en ondersteunt. Per aanvraag zal, afhankelijk van het beschikbare budget, worden bekeken of de gemeente een bijdrage kan doen aan het initiatief.
- Burgerinitiatieven mogen geen beperking opwerpen in de redelijke en reële gebruikstijden en de toelating van kinderen.

Bereidheid voor participatie vanuit dorpen en wijken

In alle dorpen en in diverse overleggen in de wijken van de gemeente Gemert-Bakel is het plan gepresenteerd waarin gevraagd wordt naar participatie van bewoners. De volledige verslagen zijn terug te vinden in de bijlage.

In het algemeen zijn de reacties positief en staan de mensen open om na te denken op welke manier zij initiatieven kunnen tonen met betrekking tot het speelbeleid. In het algemeen is er begrip voor de bezuiniging en snappen de bewoners dat wanneer zij geen actie ondernemen de kwaliteit van de speelruimte zal verminderen. In sommige dorpen kwamen al ideeën naar voren om initiatief te tonen. In de Mortel trad één persoon naar voren als trekker en contactpersoon voor de speelvoorzieningen in de Mortel.

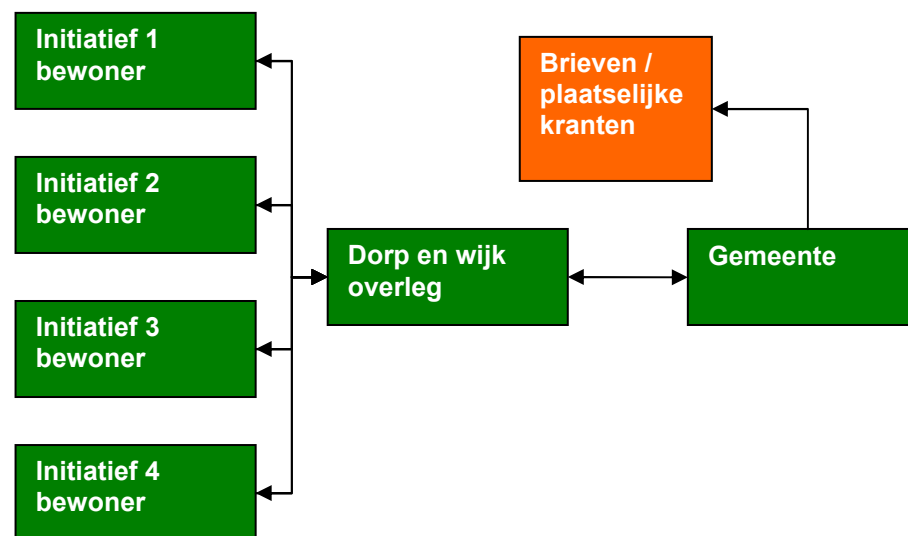
Tijdens de overleggen was een verschil te zien tussen de dorpsraden en het overleg met de wijk. Doordat in de wijken nog geen platform is gecreëerd is het in deze wijken lastiger om via dergelijke overleggen bewoners te betrekken. Toch was de sfeer met name in Gemert Oost meedenkend en constructief en was de wil aanwezig om mee te denken over de invulling van bewoners in de uitvoering van het speelbeleid.

Voorgesteld wordt om een budget van maximaal € 5.000,- per jaar beschikbaar te hebben om bewoners te stimuleren wanneer zij activiteiten voor het behouden van spelen willen uitvoeren. Uitgegaan wordt van gemiddeld 10 initiatieven per jaar. Daarom zal maximaal € 500,- per initiatief beschikbaar zijn.

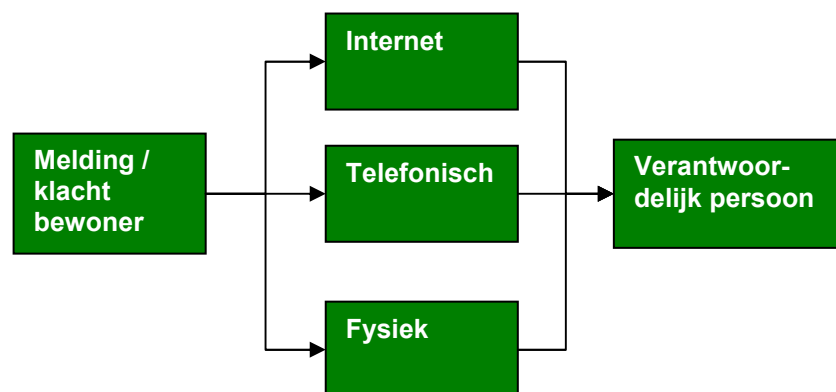
Communicatie / contactpersonen

Communicatie is een belangrijk onderdeel binnen de uitvoering van het speelbeleid. De gemeente wil bewoners betrekken bij de planvorming. De communicatie loopt twee richtingen op. Van bewoners naar de gemeente en van de gemeente naar het dorp.

Communicatie initiatieven bewoners en plannen gemeente

Communicatie meldingen en klachten

Initiatieven kunnen via de dorpsraden worden aangemeld of rechtstreeks aan de gemeente. Voor de gemeente vormt het overleg een verzamelpunt waar initiatieven kunnen worden verzameld. Voor de gemeente heeft dit als voordeel dat alleen die initiatieven naar voren die gedragen worden door heel het dorp in niet door individuele personen. Hierdoor is er een eerste selectie gemaakt. Via het dorpsoverleg of een overleg met buurtverenigingen kunnen deze initiatieven gecommuniceerd worden richting de gemeente. Terugkoppeling gebeurt via het dorpsoverleg of buurtverenigingen uit de wijk. Daarnaast wordt er gecommuniceerd via brieven en artikelen in het plaatselijke krantje.

Meldingen en klachten kunnen via internet worden gemeld via de gemeentelijke website. Daarnaast kan gebeld worden met het algemene nummer of kan men fysiek langs komen bij het gemeentehuis.

Hoofdstuk 7: Beheer en onderhoud

Het beheer en onderhoud van speeltoestellen vormt een belangrijk onderdeel bij de uitvoering van het speelbeleid. Vanuit het Besluit Veiligheid van Attractie en Speeltoestellen wordt het beheer voor de speelvoorzieningen voor een belangrijk deel bepaald. Beheer en onderhoud van speelvoorzieningen is van belang omdat:

- De veiligheid van de voorzieningen gewaarborgd dient te worden
- De levensduur van voorzieningen moet worden geoptimaliseerd
- De kwaliteit van voorzieningen behouden moet worden

Logboek

Het attractiebesluit draagt beheerders op om speelterreinen en speeltoestellen regelmatig te inspecteren. De bevindingen van deze inspecties moeten worden genoteerd in een logboek. Wanneer de beheerder aansprakelijk wordt gesteld voor een ongeval met letsel zal het logboek bepalend zijn in een rechtszaak. Het niet bijhouden van een logboek geldt als een economisch delict.

De volgende gegevens worden opgenomen in een logboek:

- Locatie speelterrein
- Overzicht geplaatste toestellen
- Technische gegevens
- Gegevens fabrikant / leverancier
- Gegevens eigenaar / beheerder
- Gegevens installateur
- Keuringen (typekeuring)
- Inspecties
- Onderhoud
- Reparaties
- Ongevallen

Inspecties

Inspecties zijn nodig om de veiligheid te garanderen. Er vinden verschillende inspecties plaats gedurende het jaar. Maandelijks vindt een visuele controle plaats. Dit is een globale inspectie op onregelmatigheden. Per kwartaal vindt een functionele controle plaats. Daarnaast wordt jaarlijks een hoofdinspectie gehouden. Gedurende deze inspectie worden alle toestellen gecontroleerd aan de hand van een checklist.

De bevindingen van de maandelijks en de jaarlijkse inspecties worden vastgelegd in een logboek. De maandelijks bevindingen worden alleen vastgelegd wanneer er onderhoudswerkzaamheden uit voort vloeien. Het bijhouden van een logboek is wettelijk verplicht.

De inspecties worden uitgevoerd door gekwalificeerde medewerkers van de buitendienst. Als beheerder van de speeltoestellen moet de gemeente op de hoogte zijn en op de hoogte blijven van de veiligheidsnormen en wijzigingen hierin. De nieuwe Voedsel- en WarenAutoriteit (nVWA) is toezichthouder namens het Rijk. Deze inspecteurs van de nVWA controleren de terreinen, de toestellen en de logboeken. Deze inspecties worden steekproefsgewijs uit gevoerd, maar controleren ook op verzoek.

Onderhoud + reparaties

Wanneer er tijdens inspecties kleine gebreken geconstateerd worden, wordt dit zoveel mogelijk direct tijdens de inspectie gerepareerd. Zo nodig worden onderdelen besteld en na levering vervangen. Het kan voorkomen dat een toestel een acuut gevaar vormt voor gebruikers. Wanneer dit geconstateerd wordt en niet gelijk gerepareerd kan worden, wordt het toestel tijdelijk verwijderd of onklaar gemaakt.

Ook komt het voor dat toestellen zijn afgeschreven. Dit is het geval wanneer toestellen met enige regelmaat reparaties nodig hebben of niet meer gerepareerd kunnen worden. In dit geval worden deze toestellen verwijderd of vervangen. Op basis van de veiligheid, de technische staat en de kosten zal per geval door de gemeente worden bekeken of reparatie nog wenselijk is. Dit wordt in principe vastgesteld tijdens de jaarlijkse hoofdinspectie. Het kan voorkomen tijdens de maandelijks visuele inspecties. In het

jaarwerkplan zal een afweging worden gemaakt of dat een vervanging van het toestel mogelijk is. Dit kan een vergelijkbaar toestel zijn of een toestel dat meer is afgesteld op de gebruikers. Waar mogelijk wordt dit afgestemd met de bewoners zelf.

Richtlijn verdeelsleutel

Als algemene richtlijn wordt gehanteerd dat wanneer voor een speeltoestel de kapitaallasten na afschrijvingen hoger zijn dan de reparatiekosten een toestel niet meer wordt gerepareerd.

Renovatie / herindeling speelplekken

Wanneer vanuit signalen blijkt dat een speelplek niet meer aansluit bij de behoefte in de omgeving of dat meerdere toestellen aan vervanging toe zijn kan door de bewoners besloten worden het terrein te renoveren of de speelplekken uit de buurt te herindelen. Dit initiatief moet vanuit de bewoners komen.

Wanneer een van deze keuzes wordt gemaakt worden bewoners zoveel mogelijk betrokken in de voorbereiding en de uitvoering. Vanuit een overleg tussen bewoners onderling en de gemeente wordt een plan door de bewoners opgesteld dat daarna kan worden uitgevoerd. De invulling van de renovatie of herindeling wordt dus zoveel mogelijk aan de bewoners overgelaten. De gemeente maakt de uiteindelijke beslissing. Wanneer bewoners aangeven geen behoefte te hebben om betrokken te worden, wordt de keus en het plan door de gemeente zelf gemaakt.

Levensduur

Vanuit de kadernota wordt ingezet op duurzame toestellen. Deze toestellen zullen de levensduur van een toestel verlengen en zo wordt er bespaard op de kosten voor vervanging.

Er wordt uit gegaan van een levensduur voor toestellen tussen de 12 en 15 jaar maximaal. Wanneer gebruik wordt gemaakt van duurzame materialen zoals roestvrij staal of aluminium, wordt uitgegaan van een grotere levensduur van maximaal 20 jaar.

Kwaliteit voorziening

De kwaliteit van een voorziening heeft niet alleen met het toestel zelf te maken. Ook de omgeving van het speelterrein moet er verzorgd en netjes uit zien. Factoren als de aanwezigheid van zwerfafval, graffiti, kapotte bankjes, volle prullenbakken en afgestorven beplanting bepalen mede de kwaliteit en aantrekkelijkheid van een speelplek. Bij de inspecties worden ook deze factoren gecontroleerd en waar nodig wordt actie ondernomen. Ook kunnen bewoners hier een rol spelen in het onderhoud van de voorziening.

Hoofdstuk 8: Conclusie

Dit rapport geeft weer hoe de kadernota speelruimte 2012-2022 wordt uitgevoerd. Vanuit deze kadernota zijn drie belangrijke kaders naar voren gekomen.

- Een structurele vermindering van het budget met 45.000 euro per jaar.
- Handhaving van de actieradius van 400 meter tussen woning en formele speelplek die goed en veilig is af te leggen.
- Handhaving van drie toestellen per speelplek.

In dit rapport is allereerst ingegaan op het huidige niveau van de speelruimte in de Gemeente Gemert-Bakel. Hieruit blijkt het volgende:

- In de Gemeente Gemert-Bakel zijn er 78 speelplekken met in totaal 387 toestellen.
- Gemiddeld zijn er 66 kinderen per formele speelplek.
- Per speelplek zijn er gemiddeld 4.9 toestellen aanwezig.
- Naast de formele speelruimte zijn er ook speelplekken aanwezig bij scholen, multifunctionele accommodaties en speeltuinen.

Gezien de vermindering van het budget die gesteld is in de kadernota zal het speelkapitaal geleidelijk aan afnemen met ongeveer 60%. Er is immers geen geld om alle toestellen 1-op-1 te vervangen. Daarom is gekozen voor de volgende verdeelsleutel:

- Een vermindering van het speelkapitaal met 60% in de komende tien jaar, evenredig verspreid over de verschillende dorpskernen.

Gezien de vermindering in het budget is betrokkenheid en initiatief vanuit bewoners onontbeerlijk. Zonder initiatieven en betrokkenheid vanuit de bewoners is een verslechtering van de kwaliteit van de speelruimte onvermijdelijk.

- De Gemeente Gemert-Bakel betreft graag de bewoners van Gemert-Bakel om de kwaliteit van de speelruimte zoveel mogelijk in stand te houden.

Via dorp- en wijkoverleg zullen bewoners zoveel mogelijk worden betrokken bij de inrichting en het onderhoud van de speelruimte. Hierdoor verandert de rol van burgers en de gemeente.

- Bewoners participeren als medebeslissers en initiatiefnemers.
- De gemeente behoudt de regie en krijgt een faciliterende rol.

In de laatste maanden van 2011 is deze rolverschuiving voorgelegd aan bewoners tijdens dorps- en wijkoverleg. In het algemeen reageren bewoners positief op deze nieuwe rolverdeling. Gedurende deze avonden zijn diverse ideeën getoond om de kwaliteit van de speelruimte zoveel mogelijk in stand te houden.

Hoofdstuk 9: Aanbevelingen

De vraag die in het begin van dit rapport is gesteld is: op welke wijze het budget kan worden gehaald en op welke wijze de keuze moet worden gemaakt voor het verwijderen dan wel vervangen van speeltoestellen?

Het gevolg van de verlaging van het budget voor spelen is dat er voor 60% minder toestellen kunnen worden vervangen. Dit is een behoorlijke verlaging. De centrale vraag is hoe de verdeelsleutel moet worden gesteld om speelplekken en toestellen te vervangen dan wel te verwijderen.

Voorgesteld wordt om de vermindering van dit budget te realiseren door een evenredig verspreide vermindering van het speelkapitaal over de verschillende dorpskernen.

Er zijn echter vele mogelijkheden om extra ruimte in het budget te creëren. Medewerking en initiatief van bewoners is daarbij essentieel. In dit rapport is naar voren gekomen dat bewoners zelf de meeste kennis hebben welke toestellen en plekken wel of niet gebruikt worden. Met andere woorden weten bewoners zelf waar de behoefte aan is. Daarom wordt voorgesteld om de keuze voor vervanging dan wel verwijdering aan bewoners over te laten.

Laat bewoners via dorp- en wijkoverleggen de keuze maken voor vervangen of verwijdering van toestellen in de komende 10 jaar aan de hand van dorp- en wijkbudgetten voor speelvoorzieningen.

Voor deze beslissing krijgt ieder dorp of iedere wijk een wijk- of dorpsbudget. Dit budget is het totaal aan speelkapitaal dat aanwezig is in het dorp of wijk en dat in de komende 10 jaar moet worden vervangen. Dit bedrag wordt verminderd met 60%. Bewoners kunnen via een bewoneroverleg zelf de keus maken waar en welke toestellen weg moeten. Wanneer bewoners geen behoefte hebben om hier invloed op te hebben wordt de keuze door de gemeente bepaald aan de hand van de actieradiussen en het beschikbare budget voor het dorp / wijk.

Bij geen initiatief en reactie vanuit bewoners zal de gemeente zelf de keus maken om toestellen te vervangen of te verwijderen aan de hand van het beschikbare budget. Inwoners zullen alleen worden geïnformeerd.

Door burgers te betrekken op het gebied van spelen wordt de betrokkenheid met de wijk vergroot. Dit heeft tevens als voordeel dat burgers sneller initiatief kunnen tonen om iets te doen tegen de verlaging van het speelbudget. Bewoners kunnen initiatief tonen om het speelaanbod te vergroten. Voorbeelden zijn bijvoorbeeld het openbaar maken van schoolpleinen, speellocaties bij multifunctionele accommodaties en speeltuinen, fondsenwerving of een (fysieke) bijdrage in onderhoudskosten. Voorgesteld wordt om als gemeente jaarlijks maximaal € 5.000,- beschikbaar te hebben om initiatieven te kunnen ondersteunen en te stimuleren.

Voorgesteld wordt om de initiatieven voornamelijk via het dorpraden en georganiseerde overleggen in de wijk met bewoners en buurtverenigingen te laten gaan.

Op deze manier wordt zorg gedragen voor een initiatief dat door het hele dorp of wijk wordt gedragen. Tevens worden bewoners via deze werkwijze gestimuleerd om over hun eigen buurtgrens heen te kijken.

Veiligheid speelt een belangrijke rol bij spelen. Hierbij gaat het zowel om technische- als sociale veiligheid. Om de sociale veiligheid te waarborgen wordt aanbevolen de aanbevelingen van het handboek Politiekeurmerk zoveel mogelijk over te nemen. Doordat de gemeente afhankelijk is van leveranciers kan het voorkomen dat bij een melding of constatering van schade later dan 5 dagen wordt gerepareerd. Daarnaast wordt geadviseerd om speelplekken zo zichtbaar mogelijk te maken. De harde grens van maximaal 1,2 meter hoogte hoeft daarbij niet te worden overgenomen. Wel wordt geadviseerd om logboeken van speeltoestellen bij te houden zodat de technische staat van het toestel altijd te achterhalen is.

Neem de aanbevelingen van het Handboek Politiekeurmerk over. Hou een logboek bij van de speeltoestellen.

Bronvermelding

- Attractiebesluit van de wet gevaarlijke werktuigen
- Burgerlijk wetboek
- Den Haag, Spelen in de stad (2009-2013)
- Deventer, Visie op Spelen (2010-2019)
- Enschede, Stadsdeel Zuid speelt verder!, (2009)
- Gemert-Bakel, 4-Jarenbeleidsplan WMO/lokaal gezondheidsbeleid, (2008-2011)
- Gemert-Bakel, Achtergrondinformatie kadernota (2012-2022)
- Gemert-Bakel, Inspectieprogramma speelvoorzieningen (2011)
- Gemert-Bakel, Integraal Jeugdbeleid, (2011-2014)
- Gemert-Bakel, Kadernota speelruimte (2012-2022)
- GGD Zuidoost Brabant, Op weg naar een gezonder Gemert-Bakel (2011)
- J. Edelenbos, buurtgericht beleid en de kunst van vertrouwen geven (2006)
- Jantje Beton, TNS NIPO, Rapport Buitenspelen (2011)
- Leerdam, Quickscan speelruimte (2010)
- Partners en Pröpper, Participatieladder (2009)
- Sint Michielsgestel, Beleidsnotitie speelvoorzieningen in Sint-Michielsgestel (2012)
- Uden, Notitie inrichting speelruimte (2009)
- Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen
- Wet op Primair Onderwijs
- Wijchen, Buitenspelen in Wijchen! (2007)

Website

www.cbs.nl

www.tno.nl

Bijlage

Bijlage 1: Vormen voor verdeelsleutel

1. Norm op basis van kwantiteit 3% (Den Haag, Gemert-Bakel)

In het huidige beleid is de norm in voor speelplekken voor 6 / 11 jarigen 'een afstand van 400 meter tussen huis en woning die goed en veilig is af te leggen, is acceptabel voor deze leeftijd. Deze norm geldt voor het binnengebied van Gemert-Bakel' (kadernota speelruimte). In deze visie wordt de landelijke speelnorm gehanteerd van 3% van de totale oppervlakte moet zijn ingericht als speelruimte. Onderstaande tabel laat een voorbeeld zien van de berekening

Wijk	Tot opp. speelruimte	Tot opp. bebouwing	3% speelnorm
Wijk Utopia 1	64716	1700826	3.8%

"In de gemeente Gemert-Bakel wordt niet uit gegaan van de 3% norm. Dit omdat Gemert-Bakel erkent voldoende speelruimte te hebben, maar de berekening over de hoeveel speelruimte toch niet voldoet aan de 3% norm. Voorbeelden voor enkele kernen:

Bakel

Totale oppervlakte: 121 ha
 Totale oppervlakte openbaar (groen + verhard): 42 ha
 Totale oppervlakte uitgegeven grond: 79 ha
 Totale oppervlakte spelen: 1,1 ha (1,39%)

Benodigd (79 ha * 0.03): 2,37 ha

De Mortel

Totale oppervlakte: 30,5 ha
 Totale oppervlakte openbaar (groen + verhard): 12 ha
 Totale oppervlakte uitgegeven grond: 18,5 ha
 Totale oppervlakte spelen: 0,3 ha (1,62%)

Benodigd (18,5 ha * 0.03): 0,56 ha

In de gemeente Gemert-Bakel wordt nu naar de actieradius van 400 meter gekeken, met een afschrijvingstermijn van 12 jaar." (Achtergrondinformatie kadernota).

Voordelen	Nadelen
Speellocaties zijn gelijkwaardig verspreid over de gemeente	Gebruik speellocaties vaak niet optimaal door gebrek aan gebruikers
De keus kan gemaakt worden voor kwantiteit of kwaliteit door verandering norm	Kijkt niet naar beschikbaar budget

2. De berekening van de reservering van speelruimte op kwantiteit (Wijchen, Zoetermeer)

Op elk planniveau wordt ruimte vrijgemaakt voor formele speelruimte. Afhankelijk van de bevolkingssamenstelling, de bevolkingsdichtheid en de behoefte, wordt bekeken of de speelruimte ingericht wordt als speelvoorziening en zo ja: hoe deze ingericht wordt.

Tabel Niveau	Verzorgingsgebied	Afmeting speelruimte van	m ² per ha.
Blok	100 x 100 m = 1 ha	10 x 10 m = 100 m ²	100 m ²
Buurt	300 x 300 m = 9 ha	35 x 35 m = 1225 m ²	136 m ²
Wijk	1000 x 1000 m = 100 ha	80 x 80 m = 6400 m ²	64 m ²
Totaal		300 m ² per ha	

Stap 1: bepaling van een richtlijn per hectare. In onderstaand schema staan de afmetingen van speelruimte per niveau, zoals NUSO die op basis van redelijkheid heeft vastgesteld. De afmetingen worden doorberekend naar de oppervlakte per hectare.

Met andere woorden: In een wijk van 100 hectare zou dus 30.000 m² gereserveerd moeten worden voor speelruimte. Dat is 3%.

Stap 2: koppeling van de richtlijn aan de hoeveelheid uitgegeven gebied. Door een vaste richtlijn te geven voor speelruimte per hectare, houd je geen rekening met de hoeveelheid uitgegeven gebied. Want zoals gezegd: hoe minder openbare ruimte, hoe meer behoefte er zal zijn aan formele speelruimte. Er moet dus een relatie gelegd worden tussen de oppervlakte van een gebied en de hoeveelheid uitgegeven gebied. Het volgende rekenvoorbeeld geeft aan hoe:

Een wijk is 120 hectare

Reservering voor speelruimte is 300 m² per ha. = 36.000 m²

Het uitgegeven gebied in de wijk is 74%

Reserveer 74% van 36.000 m² = 26.640 m² als formele speelruimte

In feite wordt dus het percentage uitgegeven gebied op de gereserveerde speelruimte gelegd. Een vereenvoudigde berekening gaat als volgt:

Een wijk is 120 hectare

Het uitgegeven gebied is 74% = 88,8 hectare

88,8 hectare x 300 m² = 26.640 m²

In formule: $(\% \text{ uitgegeven gebied van de wijk in ha.}) \times 300 \text{ m}^2 = \text{formele speelruimte}$.

Hoe vervolgens de gereserveerde ruimte als formele speelruimte ingericht gaat worden is afhankelijk van een aantal factoren, zoals de bevolkingssamenstelling.

De hoeveelheid kinderen die gebruik maken van dezelfde speelplek is tevens bepalend voor de kwaliteit van het spelen. OBB maakt gebruik van de indeling zoals in onderstaande tabel. In tabel 3.4 is af te lezen hoeveel kinderen gebruik maken van dezelfde speelplek.

Tabel 3.4 Leeftijd	Aantal kinderen per speelvoorziening
0-5 jarigen	15 - 30
6-12 jarigen	55 - 70
13-18 jarigen	85 - 100

Beleidsuitgangspunten:

- Bij (her)inrichting van de woonomgeving en speelvoorzieningen wordt rekening gehouden met de behoefte, het gebruik en het ruimtebeslag van de verschillende doelgroepen.
- Voor de drie doelgroepen worden loopafstanden tot aan de speelvoorzieningen aangehouden van:
 - peuters en kleuters 0 t/m 5 jaar; 150 meter.
 - schoolkinderen 6 t/m 11 jaar; 300-400 meter.
 - jongeren 12 t/m 17 jaar; 800-1000 meter
- Speelplekken voor 0 t/m 5 jarigen worden gecombineerd met de speelplekken voor 6 t/m 11 jaar.

Samenvatting

Per hectare uitgegeven gebied wordt 3% gereserveerd voor formele speelruimte. In formule: $(\% \text{ uitgegeven gebied van de wijk in ha.}) \times 300 \text{ m}^2$. Vervolgens wordt vastgesteld hoeveel ruimte van de reservering er nodig is aan de hand van het aantal kinderen dat in het verzorgingsgebied woont. Eén formele speelplek voor minimaal 15 maximaal 30 kinderen van 0-5 jaar; één formele speelplek voor 55-70 kinderen van 6-12 jaar; één formele speelplek voor 85-100 kinderen 13-19 jaar. Naarmate de informele speelruimte groter is, daalt het aantal formele speelplekken. Naarmate er minder kinderen wonen in het verzorgingsgebied, daalt het aantal formele speelplekken. De situering wordt gerelateerd aan een maximaal bereik volgens de actieradius van respectievelijk 100 en 300 meter.

3. Norm op basis van aantal gebruikers (Enschede)

Enschede kijkt in haar speelnota niet zo zeer naar de kwantiteit van speelplekken en toestellen, maar naar de gebruikers. Waar wonen de

gebruikers van de speelplekken en hoeveel gebruikers zijn wenselijk per speelplek.

Gemeente Enschede hanteert hierbij als norm 75 kinderen per speelplek. Onderstaande tabel geeft een voorbeeld hoe de bepaling kan plaatsvinden voor een gewenst aantal speelplekken

Buurt / wijk	Aantal kinderen	Benodigde speelplekken	Huidig aantal speelplekken
Wijk Utopia 1	300	4 (300/75)	6

Deze optie houdt in dat wanneer in een wijk objectief gezien alleen maar senioren wonen er dus ook minder speellocaties nodig zijn.

Voordelen	Nadelen
Gebruik wordt optimaal door toevoeging van kennis aantal mogelijke gebruikers	Onevenredig verspreid over de gemeente
De keus kan gemaakt worden voor kwantiteit of kwaliteit door verandering norm	Mist 'oppasopa/oma'

3. Budget

Ook kan een afweging gemaakt worden op basis van het beschikbare budget. Om het huidige budget niet te overschrijden kan het aantal toestellen en speelplekken verlaagd worden in gelijke trend met de verlaging van het budget. In de situatie van Gemert-Bakel houdt dit het volgende in.

Huidige situatie

Totaal Budget: 80.000
 Vervanging: 67.200
 Reparatie: 12.800
 Aantal speelplekken: 74
 Aantal toestellen: 346

Gemiddeld
 1081 euro per speelplek
 231 euro per toestel

Nieuwe situatie

Totaal Budget: 36.456
 Vervanging: 23.656
 Reparatie: 12.800

Aantal speelplekken: $74 - 54.5\% = 34$
 Aantal toestellen: $346 - 54.5\% = 158$

Gemiddeld
 492 euro per speelplek
 105 euro per toestel

Gemiddelde daling budget: 54.5%

Voordelen	Nadelen
Budget wordt niet overschreden	Wordt niet gekeken naar behoefte burgers
	Weerstand kan worden verwacht van burgers
	Niet 'duurzaam', wat wanneer budget weer gaat stijgen?

4. Norm budget in combinatie met gebruikers

In deze optie wordt optie 2 met optie 3 gecombineerd. Als gebruikers wordt gesteld dat kinderen t/m 14 jaar gebruik maken van de speelplekken en toestellen. Zodra kinderen op de middelbare school komen is de ervaring dat deze kinderen minder tot niet gebruik maken van de speeltoestellen.

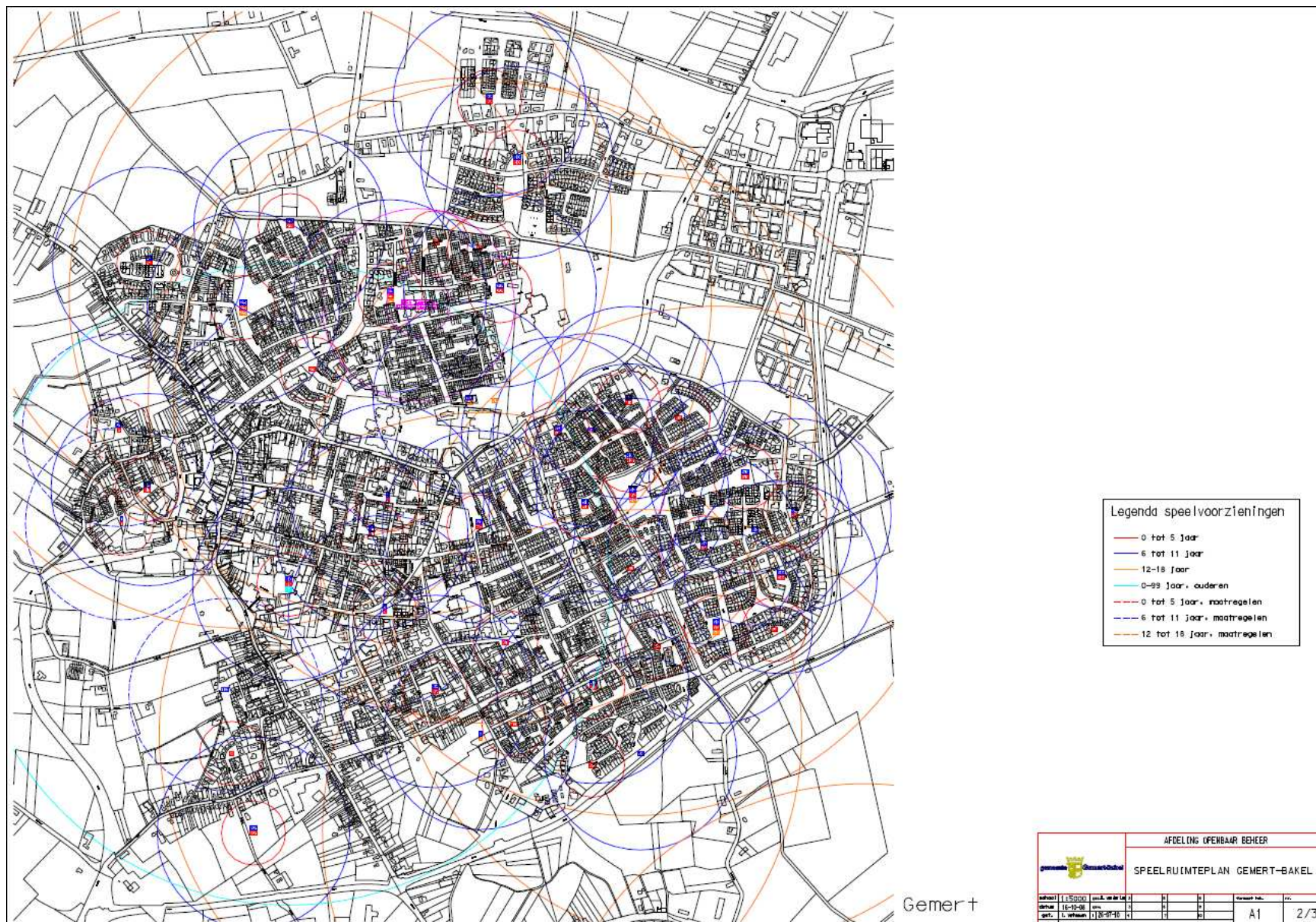
In de gemeente Gemert-Bakel wonen 5160 kinderen (CBS) in de leeftijdscategorie 0-14. Er zijn 74 speelplekken en 346 speeltoestellen (Kadernota speelruimte). Dit houdt in dat er per speelplek 70 gebruikers zijn ($5160/74$). Gemiddeld wordt er 7 euro ($36456/5160$) per gebruiker besteed aan de speelruimte. Dus per speelplek 490 euro afgerond. Wanneer de norm

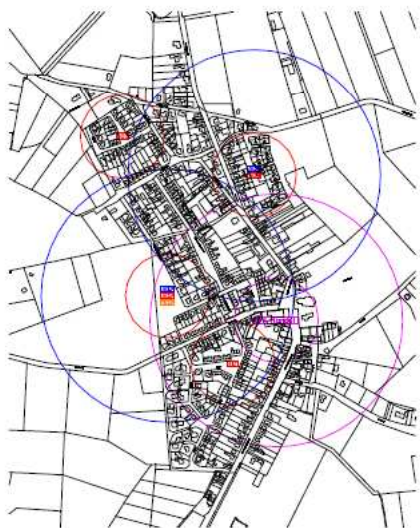
voor het aantal gebruikers per speelplek wordt vergoot naar bijvoorbeeld 90

Voordelen	Nadelen
Kijkt naar beschikbaar budget	Wordt niet gekeken naar behoefte burgers
Goede spreiding naar gebruikers	Aantal gebruikers is momentopname, geen goede spreiding over de wijk
	Sommige wijken/dorpen kunnen minder aantrekkelijk worden voor gezinnen met jonge kinderen.

dan zijn er minder speelplekken nodig $5160/90 = 57$. De opgave voor de gemeente Gemert-Bakel wordt dan om 17 speelplekken te verwijderen, omdat die volgens de norm te veel zijn. Hierdoor stijgt het budget per speelplek naar 639.5 euro waardoor er kwalitatief betere speelplekken gecreëerd kunnen worden.

Bijlage 2 Kaarten bestaande speelruimte Gemeente Gemert-Bakel

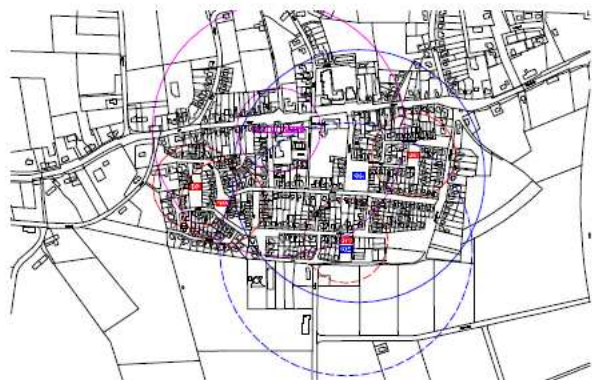

Handel

Elsendorp

Milheeze

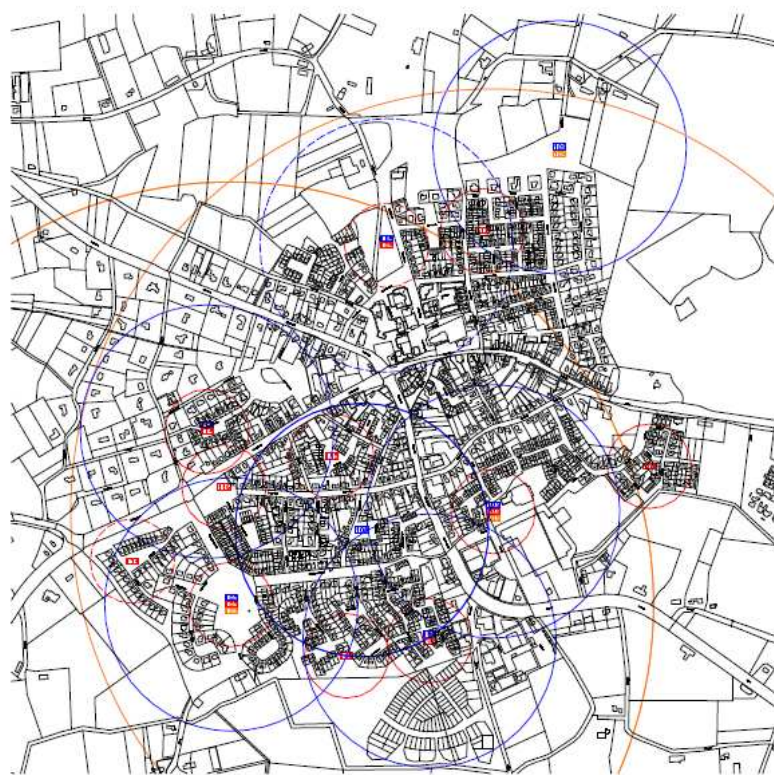

De Rips

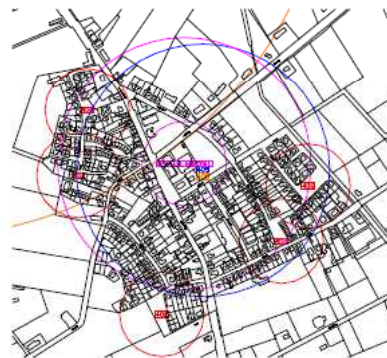
Legenda speelvoorzieningen

- 0 tot 5 jaar
- 6 tot 11 jaar
- 12-18 jaar
- 0-99 jaar, ouderen
- - - 0 tot 5 jaar, maatregelen
- - - 6 tot 11 jaar, maatregelen
- - - 12 tot 18 jaar, maatregelen

		AFDELING OPENBAAR BEHEER			
		SPEELRUIMTEPLAN GEMERT-BAKEL			
refcode	11350000	aanv. nr. de loka			
datum	16-12-16	vers.			
gdt.	1. september	1/18-27-16			
				A1	3/3

Bakel

De Mortel

Legenda speelvoorzieningen	
	0 tot 5 jaar
	6 tot 11 jaar
	12-18 jaar
	0-99 jaar, ouderen
	0 tot 5 jaar, maatregelen
	6 tot 11 jaar, maatregelen
	12 tot 18 jaar, maatregelen

AFDELING OPENBAAR BEHEER	
	SPEELRUIMTEPLAN GEMERT-BAKEL
afdeling	1.5500
datum	16-12-2014
get.	L. v. d. Horst
versie no.	1
plaat no.	A1
van	1/3

Bijlage 3: Verslagen dorp- en wijkoverleg

Reacties Dorpsoverleg de Rips (14-11-2011)

- *Waar moet ik het melden als er schroefjes loszitten bij de schommels?*
- *Kan dit ook zelf gerepareerd worden?*
- *Opmerking vanuit dorp: hoe kun je zelf repareren als gemeente verantwoordelijk is en veiligheid gewaarborgd moet blijven?*

Antwoord: Gebreken aan de toestellen moet je altijd melden bij de gemeente. Het mag wel zelf gerepareerd worden; de gemeente blijft echter verantwoordelijk dus moet ook controleren. Hierover kunnen met het dorp afspraken gemaakt worden (bijv. door opzet van een reparatieploeg). Grote (technische) reparaties moeten in ieder geval door de gemeente uitgevoerd worden.

Ideeën initiatief

Opzetten reparatie/onderhoudsploeg;

Reacties wijkoverleg Gemert-Oost (1-12-2011)

- *Wat gebeurt er wanneer jullie geen initiatief zien?*
H: Wanneer toestellen worden afgekeurd zullen er geleidelijk aan minder toestellen komen.
- *Kunnen we de keuring zelf doen?*
H: Jaarlijkse keuring gebeurt door onafhankelijk bedrijf. De visuele en functionele controle gebeurt door gekwalificeerde mensen vanuit de gemeente.
- *Wordt dit gecommuniceerd vanaf nu door de gemeente wanneer toestellen worden afgekeurd?*
H: Ja
- *Suggestie: Per buurt moet er een beroep worden gedaan op fonds voor de burendag. Dit bedrag kan besteed worden aan speeltoestellen. De trigger moet vanuit de gemeente komen. Zij moeten dit rond communiceren naar de buurten toe.*

- *Suggestie: Zet de status van de speeltoestellen op de website. Dan kan de buurt zich hierop voorbereiden en kunnen zij activiteiten bedenken om de toestellen te behouden.*
- *Hoe gebeurt de communicatie?*
 - *Eventueel buurtverenigingen aanschrijven. Dan kunnen zij de boodschap oppakken en verspreiden over de buurt.*
 - *Vervang niet alle toestellen tegelijk. Verspreid dit meer. Stel een meerjarenplan op. Zoveel mogelijk spreiden.*
 - *H: Vorm een groep met mensen uit de buurt om dingen op te pakken wat betreft speeltoestellen.*
 - *Trigger moet wel vanuit de gemeente komen.*
- *Toestellen worden afgekeurd wanneer de veiligheid in het geding is. Wanneer dit niet het geval is, moet de buurt worden gemobiliseerd. Signaal moet vanuit de gemeente komen.*
- *Hoe vaak vindt de controle plaats?*
H: Maandelijks visueel, per kwartaal functioneel, Jaarlijks door onafhankelijk bedrijf.

Reacties dorpsoverleg Handel (16-11-2011)

- *Enige onduidelijkheid over speelkapitaal, is dit opgebouwd op basis van verleden.*
- *Wat gebeurt er met het budget van de speelweide? Is hier al enige duidelijkheid over?*

Ideeën initiatief

- *Opzetten samenwerking buurtverenigingen en speelweide*
- *Ideeën over onderhoud*
- *Publiceer de donaties die de speelweide krijgt. Stimuleert voor het geven van extra donaties.*
- *Dorpsraad zet proces in gang zodat buurtverenigingen ideeën aanleveren voor 1 januari 2012.*

Dorpsoverleg De Mortel (7-11-2011)

- *Mogen we zelf banken verzetten wanneer deze met de rug naar het speelterrein zijn gericht? (voorbeeld participatie – altijd in overleg met gemeente).*
- *Hoe is de verdeelsleutel geregeld? (Op basis van wat er is. Ieder dorp heeft al meer staan dan waar ze volgens de norm recht op hebben, afname evenredig verspreid over dorpen.)*
- *Wanneer er aanvullend gebouwd wordt, dan moet er ook iets met de speelruimte gebeuren! (wordt budget voor gereserveerd vanuit projecten, onderhoud komt dan bij het budget van de speeltoestellen)*
- *Moeten met een gezamenlijk plan komen, moeten over de individuele speelvelden heen kijken.*
- *Schommel is stuk, wie kan ik aanspreken (onderhoudsdienst – communicatie over aanspreekpunt moet beter)*
- *Is dit het bedrag waar we het mee moeten doen, of kan er nog geschoven worden met budgetten over verschillende dorpen? (dit is het bedrag, wordt niet mee geschoven)*
- *(Theo van Gerven) Er is ook de mogelijkheid om arbeid te leveren in het onderhoud van toestellen. Groot gedeelte kosten zit hem in arbeid. (alleen in verlengen levensduur toestel, niet in constructie ivm keuring en veiligheid)*
- *Wanneer wordt er dan gekeurd en hoe duur zijn de keuringskosten dan wel? (gemeente blijft aansprakelijk, toestel blijft van gemeente. Zou ideaal zijn als de keurder gelijk aanwezig is bij onderhoud toestel. Kan niet altijd. Kosten keuren toestel 4000 per toestel?)*
- *(Theo van Gerven) Ook mogelijkheid om fondsen aan te spreken. VB Oranjefonds ivm burendag kan gebruikt worden voor aanschaf toestel. Onderhoud blijft dan van verantwoordelijkheid burger! Goed overwegen)*

Dorpsoverleg Elsendorp (15-11-2011)

- *Wat is de omschrijving van natuurlijk spelen. Valt hier ook onder hutten bouwen, een crossbaan en een trapveld? Hutten en kuilen worden altijd vrij snel weggehaald op dit moment.*

- *Hoe is basisbedrag van de toestellen vastgesteld. Toestellen op kerkplein zijn niet door gemeente betaald, maar door een stichting. Actiepunt: Nakijken van het speelkapitaal Elsendorp (Hans).*
- *Wat gebeurt er bij vandalisme als een persoon wordt gepakt en de schade betaald. Vloeit dit bedrag terug naar de speelplek of komt het in de algemene pot?*
- *Wie is aansprakelijk bij reparatie?*
- *Waar gaat de bezuiniging naar toe als de buurt zelf toestellen gaat onderhouden?*
- *Ligt hier een bouw terrein waar de komende periode nog niet gebouwd gaat worden. Kunnen we daar een crossterrein aanleggen tot die tijd?*
- *Waar moeten we zijn als we een initiatief hebben?*

Wijkoverleg Gemert-Centrum (28-11-2011)

- *Ik zie dat we slecht bedeed zijn in de buurt van de oudstraat. Tevens heb ik gehoord dat toestellen moeten verdwijnen. Kan er niet geschoven worden met toestellen?*

Antwoord: Dit is een goed voorbeeld van een initiatief waar jullie het als wijk over moeten hebben.

- *Hoe zit het met het keuren van toestellen bij het initiatief?*

Antwoord: Een bedrijf komt achteraf altijd het toestel opnieuw keuren.

- *Vroeger maakten we de toestellen zelf, toen kon dat niet meer en nu kosten de toestellen 10.000 euro of meer. Kunnen we het niet meer zelf doen?*

Antwoord: het toestel moet blijven voldoen aan de keuring.

- *Hoe zit het met de veiligheid bij speeltoestellen die niet als zodanig bedoeld zijn. Bijvoorbeeld het Indiemonument?*

Antwoord: Deze worden inderdaad niet gekeurd voor speeltoestellen. Hier is ook een rol voor de ouders? Kinderen moeten ook leren om de grenzen te leren kennen spelenderwijs.

- *Wat gebeurt er met initiatieven die er al liggen? Bijvoorbeeld een jeu de boules baan bij het Commanderijcollege.*

Antwoord: we zullen kijken waar dit initiatief ligt binnen de gemeente. Dit zullen we terug koppelen aan de contactpersoon. Mocht dit initiatief niet meer bekend zijn dan stellen we voor dat je opnieuw een plan indient waarin staat wat je wilt, waar, hoe groot hoe het onderhouden wordt, financiering etc. Dan wordt dit initiatief afgewogen en meegenomen in het uitvoeringsprogramma. Dit zal ook teruggekoppeld worden aan de contactpersoon.

- *Accepteert de gemeente dat er sponsorborden komen bij gesponsorde speelplekken / toestellen/*

Antwoord: Ja, zolang het bord aan bepaalde afmetingen voldoet.

- *Is de datum van 15 januari een uiterste datum?*

Antwoord: Dit is een streefdatum maar kan in principe nog tot het einde van de maand januari.

- *Wie heeft de rol van het overzicht wat betreft de initiatieven?*

In begin zal deze nog bij de gemeente liggen. Later willen we via een platform dat de wijk deze rol op zich gaat nemen.

- *Wijkraden zijn niet stabiel, buurtverenigingen wel.*

Wijkoverleg Gemert Noord (22-11-2011)

- *Houdt de speelruimte en de hondenuitlaatstroken uit elkaar. Bewoner ziet niet de logica om deze bij elkaar te plaatsen. Er ligt regelmatig hondenpoep voor de speelruimte.*

Reactie: Er is destijds gekozen om juist de hondenuitlaatstrook bij de speelruimte te plaatsen met enige afstand zodat mensen juist eerder de hond hun behoefte laat doen bij de hondenuitlaatstrook in plaats van voor de speelruimte.

- *Hoe is de input vanuit bewoners geregeld?*

Reactie: hoe wilt u dat dit georganiseerd wordt? Komen we later op de avond op terug.

- *Nu is de wijkraad nog niet georganiseerd. Hoe kunnen we dan input geven voor 15 januari?*

Reactie: dit is geen uiterste datum dit is de datum waar vanuit het uitvoeringsprogramma wordt geschreven. We zullen beginnen met de andere dorpen die hierin al wat verder zijn. Maar ook na het uitvoeringsprogramma blijft er altijd ruimte voor initiatief.

- *Waar ligt de verantwoordelijkheid bij het onderhoud van speeltoestellen?*

Reactie: gemeente blijft verantwoordelijk. Het is niet de bedoeling dat bewoners zelf gelijk een toestel repareren. Dit moet altijd gemeld worden bij de gemeente. Gemeente blijft technisch onderhoud doen. Bewoners kunnen klein onderhoud doen zoals zand gelijk maken, dopjes vervangen etc. Na het onderhoud vanuit bewoners wordt altijd een controle geregeld vanuit de gemeente, zodat veiligheid gegarandeerd wordt.

- *Waar meldingen en klachten maken, website is verouderd.*

Reactie: sinds kort een nieuwe website waar klachten en meldingen gemeld kunnen worden. Dit kan eventueel ook telefonisch.

Dorpsoverleg Milheeze 19-12-2011

- *Onderhoud van toestellen is lastig omdat toestellen een keurmerk nodig hebben.*

Onderhoud op de constructie verzorgt de gemeente, omdat de veiligheid dan in het geding is. Kleine onderhoudswerkzaamheden zoals een dopje vervangen, het toestel een lik verf geven kan eventueel wel door bewoners gedaan worden als daar behoefte aan is.

- *Is de deadline van 1 februari definitief, wij hebben pas later weer een overleg?*

De deadline is niet definitief. Ook na deze datum zien we graag initiatieven tegemoet. Wel zien we graag de eerste initiatieven rond deze datum binnen komen zodat we daar al een eerste start mee kunnen maken. Maar ook na deze datum zien we graag initiatieven komen.

- Komt de speelplek in Milheeze zuid zoals die op de kaart staat aangegeven al ten koste van het budget?

Dit is een nieuwe speelplek door woningbouw. Vanuit het project worden de toestellen betaald. De onderhoud en eventuele vervanging komt wel ten laste van het eerder genoemde budget.

Bakel

Overleg volgt nog

Bijlage 4 Quicksan GGD relatie speelplekken en obesitas

Onderzoek samenhang (inrichten) speelplek-obesitas.

Antje Eugster

Vanuit gemeente Gemert-Bakel is de vraag gekomen of de positieve effecten van een speelplek op overgewicht daadwerkelijk door onderzoek zijn aangetoond. De vraag kan op twee manieren worden opgevat;

1. Is er een positief effect van speelplekken op overgewicht; werken speelplekken preventief voor overgewicht?
2. Is er een positief effect van de inrichting van speelplekken op overgewicht?

Met name binnen TNO is en wordt veel onderzoek gedaan wat betreft bewegen van kinderen in relatie tot speelplekken. TNO heeft verschillende onderzoeken gedaan in het kader “hoe laten we kinderen meer bewegen”? Ze hebben daarbij ook gekeken naar de succesfactoren van speelplekken: TNO heeft in 2006 zes speelplekken in aandachtswijken in Noord-en Zuid-Holland geëvalueerd (Bakker et al, 2008). Door middel van observaties, vragenlijsten en versnellingsmeters bij kinderen is onderzocht in welke mate de speelplekken bijdragen aan het beweegplezier, het energieverbruik, de motorische ontwikkeling en de sociale integratie van kinderen. Op basis van de evaluatie is een ‘programma met eisen’ voor een ideale speelplek opgesteld. Het onderzoeksrapport is gratis te downloaden via www.tno.nl/playground.

Verder blijkt uit onderzoek van TNO dat verbeteringen in de verkeersinfrastructuur een positief effect heeft op de lichamelijke activiteit van kinderen (de Vries et al, 2010). TNO onderzocht het bewegingsgedrag van kinderen in vijf prioriteitswijken die tussen 2004 en 2008 gedeeltelijk zijn geherstructureerd in Amersfoort, Haarlem, Hengelo, Rotterdam, Schiedam en Vlaardingen. Kinderen uit wijken waar tussen 2004 en 2008 minder kruispunten en/of minder hard rijdende auto’s zijn geobserveerd,

zijn meer tijd gaan besteden aan buitenspelen. Op basis van de resultaten heeft TNO aanbevolen om waar mogelijk snelheidsbeperkende maatregelen toe te passen, zodat kinderen veilig naar verschillende bestemmingen in hun wijk kunnen lopen of fietsen en in de openbare ruimte kunnen spelen en sporten (rapport op www.tno.nl/gezondewijk).

Uit een quickscan blijkt dat er in Nederland (nog) geen onderzoek is gedaan naar het effect van (inrichten van) speelplekken op overgewicht. Op basis van een literatuurstudie van wetenschappelijke studies is er volgens TNO direct bewijs dat buitenspelen in belangrijke mate bijdraagt aan lichamelijke activiteit van kinderen, en indirect bewijs dat buitenspelen preventief werkt voor overgewicht en chronische aandoeningen.

De vraag is in hoeverre een dergelijke studie mogelijk is: meerdere factoren spelen een rol bij overgewicht, zoals voeding, houding ouders, wel/geen lidmaatschap sport.

Uit promotieonderzoek van Marie-Jeanne Aarts (2011) blijkt dat vooral sociale kenmerken (sociale cohesie: je veilig en thuis voelen in de buurt) ervoor zorgen dat kinderen buiten spelen en bewegen, meer dan de fysieke inrichting van de buurt en formele speelplekken.

Mogelijke aanbevelingen:

Bovenstaande bevindingen komen uit een quickscan van beschikbare literatuur. Het betreft hier onderzoek binnen Nederland. Mogelijk dat er internationaal (meer) onderzoeksgegevens beschikbaar zijn over de samenhang speelplekken-obesitas. Voor een literatuuronderzoek naar betreffende studies kan de kennismakelaar benaderd worden.

TNO heeft veel kennis over relatie fysieke leefomgeving en bewegedrag van mensen. Voor meer informatie over mogelijke samenhangen, kan TNO benaderd worden. De GGD kan deze taak uitvoeren.